12 АПР 1991

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ № 72 (20. 939) 1991 йил 13 апрель, шанба ◆ Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ◆ Баҳоси 8 тийин.

20 апрель — умумхалқ ҳашари куни

ҚУРУВЧИЛАР АҲДИ

Тошкентдаги 12-қурилиш трестига қарашли 50-бошқарманинг Тоҳир Дадахонов бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам умумхалқ ҳашарида фаол қатнашишга аҳд қилишди. Улар ўз иш жойларида — Фазогирлар хиёбони яқинида қад ростлаётган иккита 12 қаватли уй биноси қурилишида жадал суръатда ишлашади.

— Ҳашар куни 5 минг сўмликдан зиёд қурилиш-монтаж ишларини бажарамиз,— дейди бошқарманинг катта прораби Мақсуджон Бобоев.— Иқтисодий қийинчиликлар, турмушимиздаги баъзи камчиликларга қарамасдан бинокорларимиз яхши ният, кўтаринки руҳ билан виждонан ишлашларига ишонаман.

Дарҳақиқат, ғишт терувчи А. Мусаев, Ш. Шоҳакимов, электр пайвандчи И. Ромашкин, монтажчи Р. Аҳмедов сингари бинокорлар ўзларига топширилган вазифанинг масъулиятини чуқур ҳис қилиб, одатда ишни пухта бажарадилар. Қувончлиси, қурувчи-монтажчилар юрт фаровонлиги йўлидаги хайрли тадбирларда фаол қатнашамиз, дейишмоқда.

М. ОТАХОНОВ,
қурувчи-муҳандис.

ЯХШИ АНЪАНАГА АМАЛ ҚИЛИБ

Ўрта Осиё темир йўли меҳнат жамоаларида республика ҳашарини уюшқоқлик билан ўтказишга қарор қилинди. Унинг барча бўлимларида меҳнат жамоаларининг йиғилишлари бўлиб, қилинадиган ишлар белгилаб олинди.

Магистрал меҳнаткашларининг аксарияти бу куни ўзларининг одатдаги ишлари билан шуғулланишади. Бошқарув ходимлари эса ўз бўлинмалари ҳудудини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш билан банд бўлишади. Ишлаб топиладиган ўнлаб минг сўм маблағ хайрия мақсадлари учун ҳамда темирйўлчилар меҳнат шароитларини яхшилашга сарфланади.

КАМБАҒАЛЛАРГА ЁРДАМ ЖАМҒАРМАСИГА

Ҳашар куни ишлаб топилган пуллар меҳнаткашларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилиш жамғармасига ўтказилади — Тошкент тўқимачилик комбинатида шундай қарор қабул қилинди.

Тўқимачилар шу куни 47 тонна калава ип, 370 минг метрдан кўпроқ хом сурп, 550 минг метр тайёр газлама, 800 минг шартли ғалтак ип ишлаб чиқаришни мўлжаллашмоқда. Ҳашарда ишлаб топиладиган 18 минг сўмдан кўпроқ пул камбағал оилаларга ва муҳтожларга моддий ёрдам беришга ишлатилади.

(ЎзТАГ мухбирлари).

БАҲОРНИНГ БИР КУНИ ЙИЛГА ТАТИЙДИ

Пахтакор районидаги Ульянов номли давлат хўжалигининг Зокир Яхшибоев етакчилик қилаётган бригадаси аъзолари мавжуд 291 гектар майдоннинг ҳар гектаридан режадаги 18,3 центнер ўрнига 25 центнердан «оқ олтин» кўтаришга аҳд қилдилар. Жамоа аъзолари ана шу эзгу ният йўлида далаларни чигит экишга сифатли тайёрлашди. Техникани вақтида таъмирлашди. Энди эса чигит экишни авж олдириб юборишди. Бу ишда моҳир механизатор Лапас Жўраев кўпчиликка ўрнак бўлаётир. Жамоа аъзоларининг нияти — экишни қисқа муддатда якунлаб, чигитни ўз намига ундириб олиш.

Суратларда: бригада бошлиғи Зокир Яхшибоев механизатор Лапас Жўраев; чигит экиш пайти.

У. ҚЎШВОҚОВ туширган суратлар.

МАЙДОНГА ТУШГАН МАРД

Гурлан томонларда ҳам кўклам бўй кўрсата бошлади. Деҳқонлар енг шимариб ишга киришиб кетдилар. Кўнгилларда эса барибир нотинчлик: турмуш мушкулликлари қачон барҳам топади, нарх-наво кўтарилишининг, етишмовчиликларнинг чеки борми?

● Қурултойдан кейинги ўйлар

Бу саволларга узил-кесил жавоб бериш қийинлиги шундаки, бу ҳолат фақат жумҳуриятимиздагина эмас. Иттифоқдаги «об-ҳаво» билан узвий боғлиқдир. Афсуски, марказдаги аҳвол бизни қаноатлантирмаяпти. Техника, эҳтиёт қисмлар, ўғит, қурилиш материаллари нархи осмонда. Бошқа маҳсулотлардаги аҳвол ҳам шу. Бунинг устига шартнома мажбуриятлари бажарилиши унутиб қўйиляпти. Биз бўлсак, лафзимизда турибмиз. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини умумиттифоқ фондига сув текин баҳода жўнатяпмиз. Масалан, қовун-тарвузнинг 16—17 тийиндан, меваларни 30—45 тийиндан юбордик. Агар, деҳқонлар ўзи етиштирган маҳсулотига ўзи хўжайинлик қилмас, нарх-навода ҳалоллик бўлмас экан, деҳқоннинг турмуши яхшиланмай қолаверади-ку!

Президентимиз ва ҳукуматимиз элнинг мушкулини енгил, турмушини фаровон қилиш учун барча чора-тадбирларни кўряпти. Уларнинг хайрли саъйи-ҳаракатлари ўз самарасини беряпти. Ўтган йили ҳамма қишлоқларимизнинг хонадонлари тўла газлаштирилди. Келгуси йили ичимлик сув тармоғи масаласида ҳам шу даражага етилади. Шунингдек, 140 ўринли боғча, ҳаммом фойдаланишга топширилди. Энг муҳими, деҳқонларимизни уй-жой билан таъминлашда кўзга кўринарли силжишга эришдик. Ўтган йилнинг ўзида уларга 31 та уй қуриб берилди. Томорқалар учун 121 гектар ер ажратилди. Табиийки, буларнинг ҳаммаси хўжалик ҳисобидан бўлди. Шунга қарамай деҳқонларимиз яхши даромад олишди. Йил мобайнида 3,2 миллион сўмлик маош берилди, бу аввалги йилларга нисбатан бир миллион сўм кўп демакдир.

Бозор иқтисодиёти деҳқонларимизни анча чўчитиб турибди. Дўконлардаги пештахталар бўм-бўш, тижорат савдосидаги нархларни чўнтак кўтармайди. Халқимиз бўлса болажон, тўю-тадбири кўп. Улар етиштирилган маҳсулот, улардан олинадиган даромад билан боғлиқ. Афсуски, етиштирилаётган маҳсулотимизнинг аксарияти давлат буюртмасини бажаришга кетади. Асосий даромад пахтаданлигини ҳисобга олсак, унинг ҳаммасини давлатга топширяпмиз. Бу борада адолатли иш тутмоқ даври етди. Россиядаги хўжаликлар каби бизда ҳам қишлоқдаги хўжаликларга давлат буюртмаси 60—70 фоиздан ошмаслиги зарур. Қолганини иқтисодий равишда ўзимиз тасарруф қилайлик. Шунга эришилган тақдирда пахтакорлар кўрпа-ёстиғи учун зарур бўлган момиқнинг дўконга келишини ойлаб кутиб турмайди, чигит ва кунжарани излаб ҳар томонга бош уриб юрмайди.

Гурлан райони — Орол минтақасида жойлашган. Еримизни шўр босган. Ҳосил олиш учун бошқа вилоятлардагига нисбатан беш-олти марта кўп иш жараёни бажарилади. Лекин белгиланган нарх — ҳамма учун бир хил ҳисоби. Бу масалани илмий асосда ҳал этмоқ — бизнинг минтақамиздаги ҳосил учун алоҳида нарх белгиламоқ зарур.

Аммо, мушкулликлар кўп. Майдонга тушган мард эса пешонасини қашлаб турмайди. Биз ҳам келгуси йил ҳосили учун енг шимариб ишга киришдик. Чорвачиликдаги режаларни эса оймаой уддалаб боряпмиз. Орзумиз эса улкан: қут-барака йили ҳисобланмиш — қўй йилида меҳнатимиз қадр-қиммат топсин, заҳматига яраша баҳолансин. Умидлар рўёбга чиқиб, юртимизда доим тўкинчилик бўлсин.

И. ХУДОЙБЕРГАНОВ,
Гурлан районидаги «Правда» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

НУР—ҲОСИЛ ХИЗМАТИДА

Уруғликни лазер нури ёки магнит майдонидан ўтказиб экиш қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилдорлигини ошириш, айниқса ўсимлик турли касалликларга чалинишининг олдини олишда қўл келмоқда.

Ўзбекистон толали ўсимликлар тажриба станцияси олимлари махсус қурилмалар ёрдамида экинзорларга бериладиган сувни нурлантириш самарали эканлигини ўтган йилги тажрибада исботладилар.

Оби ҳаётни нурлантирадиган қурилма асосан катта ариқлар устига ўрнатилади. Ана шундай тажриба ўтган йили Коммунистик районидаги «Правда» ва «Политотдел», Ғалаба районидаги Димитров номли хўжаликларда қўлланилди.

Бу иш қандай самара берди?

Нурлантирилган сув аввало каноп ўсимлигидаги физиологик жараёнларни тезлаштирди, фотосинтез маҳсулдорлигини оширди, бунинг натижасида органик моддаларнинг тўпланиши ортди, ҳосилдорлик 20-30 фоизгача кўпайди. Шундай майдонларда етиштирилган каноп ҳосилининг 80 фоизи юқори навларга қабул қилинди.

Бу йил Тошкент вилоятининг каноп етиштириладиган кўпгина хўжаликларида сувни нурлантирадиган қурилмалар мавсумга шай қилиб қўйилди.

(ЎзТАГ мухбири).

ЯНГИ ОТАРЛАР

Ўзининг ярим асрлик тўйини нишонлашга тайёргарлик кўраётган «Қизилқум» давлат хўжалиги Фориш районида биринчи бўлиб қўзилатиш мавсумини муваффақиятли якунлади. Қўйчивонлар жами 17130 қўзини ўстиришга қолдирдилар. Бу келгусида камида 25 та янги отар яратилади, деган гап.

Давлатга жами 13100 та қоракўл тери сотилди. Ундан олинган даромад бир миллион 135 минг сўмни ташкил этади. Тожибой Мауленов бошқарувчилик қилаётган 2-ферманинг бош чўпони Е. Бозоров ҳар юз совлиқдан 130 тадан қўзи олишга муваффақ бўлди. Шунингдек, хўжаликнинг С. Аблаев, М. Кантураев, Б. Султонов каби чўпонлари бош бўлган отарларда ўртача 120—122 тадан қўзи олинди. Хўжаликда йил охиригача давлатга 1165 минг сўмлик жун, 1607 минг сўмлик гўшт сотиш кўзда тутилган.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЧИҚИМГА ЧЕК ҚЎЙДИК

Бундан тўрт йил аввал эндигина иш бошлаган кезларим ҳамон ёдимда. Ушанда қоракўлчиликка ихтисослашган давлат хўжалигимизнинг 7 миллион сўм қарзи бор эди. Боиси, аниқ бир иш тартиби ишлаб чиқилмаган, энг муҳими назорат бўшашиб кетган экан. Бунинг оқибатида сарфланган меҳнат, материал, ёқилғи икки баравар ошиб бораверган.

Биз биринчи навбатда ортиқча харажатларга чек қўйдик. Бунда меҳнатни ташкил қилишнинг чек системаси жуда қўл келди. Қолаверса, аниқ режа ва назоратда гап кўп эканлигини чорвадорларимиз ҳам тан олишди. 70 га яқин чўпон билан шартнома шартлари келишиб олинди. Икки йил мобайнида қарздан қутилдик. Машаққатли меҳнат эвазига 1 миллион сўм соф фойда кўрилди. Чўпонларимиз ҳам бир ёқадан бош чиқариб, чиқимга йўл қўймасликка ҳаракат қилишди. Шу боис йил якунига кўра Жўра Муродов, Товмамат Хонимов, Рашид Жабборов, Амирқул Шоймуродов, Амирали Эшбоев, Эрмамат Холиқов каби тажрибали чўпонларимизга йил якунида мукофотга 10—15 тадан қўзи берилди.

Даромадга қараб буромад деганларидек, давлат хўжалиги фойда ҳисобидан иккита 160 ва 422 ўринли мактаб, боғча, медицина муассасаси қуряпти. Бундан ташқари минг квадрат метр уй-жой қурилиши, 10 та чўпонлар уйи, 8 та қўйхона, Гала-Хўжайнак-Оқдана оралиғида 25 километрли йўл қурилиши ҳам бошлаб юборилди.

Давлат хўжалигимизда 31,5 минг бош қўй бўлиб, шундан 16 минг 700 боши совлиқдир. Бу йилги қўзилатиш мавсумини ҳам муваффақиятли якунладик. Ҳар юз бош совлиқдан режадаги 100 ўрнига 104 тадан қўзи олинди. Қ. Йўлдошев, Ҳ. Муродов, Ж. Муродов каби тажрибали чўпон отарларида бу кўрсаткич 108 бошга етди.

Т. ХОЛТЎРАЕВ,
Деҳқонобод районидаги «СССР 50 йиллиги» давлат хўжалиги директори.

КПССга рўйхатга олинганлик тўғрисида гувоҳнома топширилди

● 11 АПРЕЛЬ КУНИ СССР АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИДА КПСС УСТАВИ РЎЙХАТГА ОЛИНГАНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ УМУМИТТИФОҚ ПАРТИЯСИ МАҚОМИНИ ВА ҲУҚУҚИЙ ШАХС МАҚОМИНИ ОЛДИ.

Рўйхатга олиш маросимида КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбосари В. А. Ивашко, КПСС Марказий Комитетининг котиблари О. С. Шенин билан Ю. А. Манаенков, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари: Ленинград вилоят партия комитетининг котиби Е. И. Калинина ва «Мосстроймеханизация» трестининг бульдозер машинисти К. А. Николаев, СССР Олий Кенгашининг аъзоси, КПСС-дан сайланган халқ депутати Т. Б. Қирғизбоева, бошқа жамоат ва давлат муассасаларининг, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари ҳозир бўлдилар.

СССР адлия вазири С. Г. Лушчиков рўйхатга олинганлик тўғрисидаги гувоҳномани топшираётиб, хусусан ҳозирги вақтда КПСС ўз ҳуқуқлари ва бурчларини қонунлаштириб қўйган бирдан-бир Умумиттифоқ сиёсий партияси эканлигини таъкидлади. Бошқа партиялар ҳали рўйхатдан ўтгани йўқ, бинобарин кўп партиялилик тўғрисидаги гаплар ҳозирча ҳақиқатда аниқ ҳеч иш билан мустаҳкамлаб қўйилмаган. Вазир мазкур тадбирнинг аҳамиятини таъкидлаб, эндиликда КПСС фақат қонун ҳимоясида бўлиб қолмай, қонунни бузган тақдирда жавобгар бўлишини ҳам айтди.

КПСС Марказий Комитети Бош котибининг ўринбосари В. А. Ивашко Коммунистик партия номидан гапириб, КПСС Уставини давлат рўйхатидан ўтказиш тадбири қийинчилик билан бўлса ҳам олға бораётган жамиятни янгилаш, демократиялаш жараёнининг кўринишларидан бири эканлигини таъкидлади. Партия ўзининг дастурий мақсадлари ва Уставига асосланиб, СССР Конституцияси ва совет қонунлари доирасида ҳаракат қилмоқда, у меҳнат аҳлининг, социалистик йўлга содиқ бўлган жамоат гуруҳларининг манфаатларини ҳимоя қилади.

КПСС фаолиятини назорат қиладиган идора ҳисобланган СССР Адлия вазирлиги қонунга мувофиқ унга Устав қоидаларига риоя этилишини назорат қилиш учун зарур имконият берилади, деб ишонтирилди.

В. А. Ивашко КПСС Устави рўйхатга олинганлиги муносабати билан мамлакат коммунистларини табриклаб, бу тадбир партиянинг ишларини совет халқи манфаатлари йўлида кучайтиришга ёрдамлашади, деб ишонч билдирди.

Адлия вазирлигида яқин вақт ичида либерал-демократик партияни рўйхатга олиш масаласи ҳал қилинади.

Н. СТЕПАНЧЕНКО,
ТАСС мухбири.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Устави босмадан чиқди

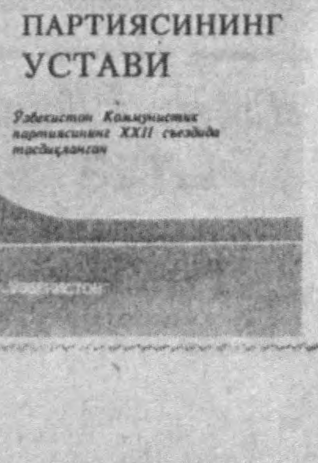

«Ўзбекистон» нашриёти Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XXII съездида тасдиқланган республика Коммунистик партиясининг Уставини оммавий нусхада нашрдан чиқарди.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Устави 27-моддаси биринчи абзацининг охири «комитети аппаратида ишлашлари мумкин эмас» деб ўқилсин.

Ўзбекистон ССР Конституция комиссиясининг мажлиси

12 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Конституция комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлисни Конституция комиссиясининг раиси, Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов олиб борди. Унда комиссиянинг 1991 йилги режалари ва жумҳуриятимиз янги Конституцияси лойиҳасини тайёрлаш ишчи гуруҳлари ва ёрдамчи гуруҳларини тузиш тўғрисидаги, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг «Ўзбекистон ССРнинг Давлат мадҳияси ҳақида»ги ва «Ўзбекистон ССРнинг Давлат рамзлари тўғрисида»ги қарорларини бажариш юзасидан тадбирлар муҳокама қилинди.

Конституция комиссиясининг мажлиси ҳақидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонида эълон қилинади.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори

АЙРИМ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ ТОВАРЛАРИНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИ ПАСАЙТИРИШ ҲАҚИДА

Чакана нархлар ислоҳоти натижасида аҳолининг айрим тоифаларини ижтимоий ҳимоя қилиш мақсадида, жумҳуриятнинг демографик хусусиятларини ва аҳоли даромадлари даражасининг пастлигини ҳисобга олиб, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Чакана нархларни ислоҳ қилиш ҳақида» 1991 йил 29 мартдаги 74-сон қарорига қисман ўзгартиш киритиш юзасидан Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. 1991 йил 1 майдан эътиборан қуйидаги товарларнинг чакана нархлари пасайтирилсин:

мактаб формаси ва фартуклар нархи ўртача 50 фоизга;

болалар пойабзали нархи ўртача 30 фоизга;

аҳолига норматив бўйича сотиладиган хонатласнинг имтиёзли белгиланган нархлари 50 фоизга пасайтирилсин ва 1 погон метрининг нархи 22 сўм миқдорида белгилансин.

2. ЎзССЖ Иқтисодиёт қўмитаси, ЎзССЖ Савдо вазирлиги, ЎзССЖ Енгил саноат вазирлиги, ЎзССЖ Маҳаллий саноат вазирлиги, Ўзбекбирлашув юқорида кўрсатилган товарларни аҳолига сотиш нормаси ва тартиби ҳақида бир ҳафта муддат ичида Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсинлар.

3. Қорақалпоғистон МССЖ Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия қўмиталари ва Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси мазкур қарорнинг 1-пунктида кўрсатилган товарларни сотиш устидан назорат ўрнатсинлар.

4. ЎзССЖ Молия вазирлиги кўрсатилган товарлар нархларидаги тафовутни савдо ташкилотларига тўласин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ҲУДУДИДА МАҲСУЛОТ СОТИШДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚҚА ОИД ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗЛАР ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССЖ аҳолисини, айниқса, аҳоли жон бошига ўртача даромади кам бўлган оилаларни ижтимоий ҳимоя қилиш чора-тадбирларини рўёбга чиқаришни давом эттириш мақсадида, жумҳуриятда кенг авж олган уй-жой қурилиши кўламларининг катталигини ҳисобга олиб ҳамда ССЖИ Президентининг «Аҳолига маҳсулот сотишдан олинадиган солиққа оид имтиёзларни кенгайтириш ҳақида» 1991 йил 5 апрелдаги Фармонини бажариш юзасидан Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 28 мартдаги 72-сон қарорининг 1-пункти тўлдирилиб, шу йил 15 апрелдан бошлаб аҳолига қуйидаги молларни сотишдан 5 фоизли солиқ олинмасин:

болалар учун моллар,

III категориядаги умумий овқатланиш корхоналарининг маҳсулотлари,

чой, туз, гугурт,

маҳаллий бинокорлик материаллари:

цемент,

пишиқ ғишт, хом ғишт,

тошқол, керамзит ва бетон блоклар,

оҳакли, цементли ва мураккаб қоришмалар,

гипс, шағал, оҳак, қум.

2. Ўзбекистон ССЖ Савдо вазирлиги, Ўзбекбирлашув, Ўзбекистон ССЖ Молия вазирлиги, ССЖИ Давлат банкининг Ўзбекистон жумҳурият банки, Қорақалпоғистон МССЖ Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия қўмиталари ва Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси мазкур қарорнинг бажарилишини таъминласинлар.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ «АЙРИМ ХАЛҚ ИСТЕЪМОЛИ ТОВАРЛАРИНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИ ПАСАЙТИРИШ ҲАҚИДА» ВА «ЎЗБЕКИСТОН ССЖ ҲУДУДИДА МАҲСУЛОТ СОТИШДАН ОЛИНАДИГАН СОЛИҚҚА ДОИР ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗЛАР ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚАРОРЛАРИГА ШАРҲ

Бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида жумҳуриятимизда вужудга келган демографик хусусиятларни, кўп болали оилалар кўплигини, аҳоли камбағал табақаларини ижтимоий ҳимоя қилишга доир аниқ бир мақсадга қаратилган сиёсатни давом эттириш ва Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси чакана нархлар ислоҳоти ўтказаётганини ҳисобга олиб, бу йўналишда янги қўшимча тадбирлар қабул қилинди.

1991 йилнинг 1 майидан ўғил ва қиз болаларнинг мактаб формаси, ўқувчиларнинг фартуклари чакана нархи ўртача 50 фоиз, шунингдек болалар пойабзали 30 фоиз камайтирилди.

Миллий анъаналар ва халқимизнинг ўзига хос урф-одатини, истеъмолчиларнинг талаби юқори эканлигини ва айни вақтда аҳолининг, айниқса, қишлоқ жойларидаги аҳолининг харид қобилияти чекланганини эътиборга олиб, хонатлас нархи 50 фоиз камайтирилди.

Қабул қилинган қарорларни амалда рўёбга чиқаришда болалар учун мўлжалланган турли хил товарлар чакана нархини камайтириш учун жумҳурият бюджетидан 244 миллион сўм ва хонатлас сотиш билан боғлиқ харажатларни қоплаш учун 173 миллион сўм қидириб топиш талаб этилди.

Иқтисодиёт комитети, Ўзбекистон ССЖ Савдо вазирлиги ҳамда бошқа вазирликлар ва идораларга, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг раҳбарларига ушбу товарларни сотиш нормалари ҳамда тартибини белгилаш уларнинг сотилиши устидан қатъий назорат ўрнатиш топширилди.

Аҳоли даромадларини оширишга, уй-жой шароитларини яхшилашга қаратилган ижтимоий дастурларни бажариш борасида бундан кейин ҳам ғайрат билан ишлаш мақсадида шу йилнинг 15 апрелидан иккинчи қарорда белгилаб берилган товарларни сотишдан 5 фоизли солиқ олишни бекор қилиш назарда тутилади.

5 фоизли солиқни бекор қилиш натижасида кўрилган зарарнинг ўрнини қоплаш учун жумҳурият бюджетидан жами 119,5 миллион сўм, жумладан, болалар товарларига 65,3 миллион сўм, умумий овқатланиш корхоналарининг маҳсулотларига 33,7 миллион сўм, аҳолига сотиладиган бинокорлик материаллари, чой, гугурт ва тузга 20,5 миллион сўм пул ажратилди.

Шундай қилиб, ана шу ижтимоий ҳимоя тадбирларини амалга ошириш натижасида аҳоли томонидан қўшимча 536 миллион сўмдан кўпроқ пул тежаб қолинади.

Айни вақтда Ўзбекистон ССЖ Молия вазирлигига тегишли ташкилотларнинг харажатлари ўрнини қоплаш учун жумҳурият бюджетидан маблағ излаб топиш топширилди

• КОММУНИСТ ВА ДАВР

ПАРТИЯ ОБРЎСИ

УНИНГ ЖАМИЯТДА ТУТГАН ЎРНИ ВА РОЛИ, ТАДБИРКОРЛИГИ ҲАМДА ҲАРАКАТЧАНЛИГИ БИЛАН ЎЛЧАНАДИ

Партиянинг обрўси... Ўзида жуда катта мазмун ва маънони жо этган мана шу бир оғиз жумла ҳозирги кунда республикадаги ҳар бир ориятли, иродали, эътиқодли коммунистнинг чуқур мулоҳаза юритишига сабаб бўлмоқда. Партия ташкилотларининг жамиятдаги ўрни ва ролини мустаҳкамлаш, унинг обрўсини тиклаш учун нималар қилиш, қандай тадбирларни амалга ошириш лозим? Бу йўлда ҳозир республикамизда қилинаётган ишларни етарли деб бўладими? Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзоси, Мирзачўл районидаги Абай номли давлат хўжалиги — техникумининг пахтачилик бригадаси бошлиғи Рўёб МАМАТОВА билан суҳбатимиз ана шу мавзуда бўлди.

— Рўёбхон опа, Сиз КПССнинг олий анжуманида қатнашдингиз. Жумҳурият Компартияси Марказий Қўмитаси Бюросининг аъзосисиз. Оддий пахтакор, меҳнаткаш сифатида эса ҳамма вақт халқ орасида, халқ билан биргасиз. Меҳнаткашларнинг ҳол-аҳволидан ҳамиша хабардорсиз. Ҳозирги ўта мураккаб даврда партиянинг юқори ва қуйи бўғинларидаги ўзгаришлар ҳақидаги фикрингиз қандай? Галдаги вазифалар нималардан иборат деб биласиз?

— Аввало шуни таъкидлашим лозимки, Коммунистик партия ўзининг жамиятдаги етакчилик ва раҳнамолик роли хусусида СССР Конституциясига киритилган моддадан ўз ихтиёри ва ташаббуси билан воз кечди. Бундан мақсад В. И. Лениннинг «Ҳокимият — Советларга» деган васиятига амал қилиш, шу йўналишдаги ишни изчил давом эттириш эди. Бу ҳол кўпгина коммунистларнинг партияга нисбатан ҳақиқий эътиқодини, жамиятимизга нисбатан муносабатини очиқ-ойдин намоён этди. Партияга бирон лавозимга эришиш илинжида ҳамда шахсий манфаатини кўзлаб кирган кишилар партия ўз ишини тубдан қайта қуришга киришгач, унинг сафларини тарк эта бошладилар. Маълумки, илгари партия сафларига жамиятимиздаги энг илғор, ташаббускор кишилар қабул қилинарди. Турғунлик йилларида ва ундан бироз муддат олдинроқ бу анъананинг бузилишига йўл қўйилди. Турли нопок йўллар билан КПССга аъзо бўлиш авж олди. Менимча худди ўша жараёндан бошлаб партия обрўсига сезиларли путур ета бошлаганди. Энди эса партиянинг ўшандай аъзолари, КПСС учун мураккаб пайтда уни ташлаб кетмоқдалар. Бу ҳол КПССнинг юқори органларида ҳам, қуйи бўғинларида ҳам содир бўляпти. Бундан асло афсусланмаслигимиз керак. Айримлар бу жараённи ўзига хос покланиш, сафларимизни қайта қуриб олиш, деб жуда тўғри айтмоқдалар. Ўзини ҳақиқий коммунист деб биладиган киши эса КПСС ҳамда жумҳуриятимиз Коммунистик партиясининг халқчил Ҳаракат дастурини қўллаб қувватлаши, уни амалга оширишда муносиб улуш қўшишга интилиши лозим, деб ўйлайман.

— Сиз партиянинг Ҳаракат дастурини халқчил деб таъкидладингиз. Шу ҳақда батафсилроқ тўхталсангиз.

— Мамлакатимизда қайта қуриш бошланганидан буён партия бирор ҳужжат қабул қилмоқчи бўлса, доимо кенг коммунистлар оммаси фикрига суянмоқда. Қолаверса, республика Президентининг ёки Президент Маҳкамасининг бирор қарор ва Фармони йўқки, уларни бажариш борасида партия ташкилотлари ўз муносабатларини билдирмаган, ташаббус кўрсатишмаган бўлишса. Аниқроғи бундай фармонларнинг бажарилишини ҳам аввало партия ташкилотлари ўз назоратларига олмоқдалар. Жумладан, Иттифоқда бозор иқтисодиёти муносабатларига ўтишга тайёргарлик жараёнини олиб кўрайлик. Жойларда бошланғич партия ташкилотлари, фаол коммунистлар ташаббуси билан ҳар бир хонадоннинг ижтимоий аҳволи чуқур ўрганиб чиқилди. Шу асосда вужудга келган вилоят партия ташкилотининг Ҳаракат дастурида вилоят партия комитети ўз амалий фаолиятининг бош мақсади қилиб меҳнат кишиси манфаатларини ҳимоя қилиш, унинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини қондириш, социалистик қадриятларни улуғлаш каби давримиз учун энг зарур бўлган вазифаларни биринчи ўринга қўйди. Мен шуларни назарда тутиб, Ҳаракат дастурининг халқчил эканлигини яна бир бор таъкидлайман. Ҳозир партия ташкилотлари ўз фаолиятини мана шу дастур йўналишида олиб бормоқдалар.

— Дарвоқе бозор иқтисодиёти шароитида пахтакорнинг аҳволи қандай бўлади? Техника ва ўғит нархининг кескин ошиши, пахта харид нархининг эса бунга номутаносиблиги деҳқонни қийнаб қўймайдими? Қолаверса давлат хўжаликлари ишчи-хизматчилари оила аъзоларига, фарзандларига берилаётган товон пули (компенсация) ҳам ҳозирча хўжаликлар зиммасига тушаётган экан?

— Юқорида айтганимдек, ҳозирги даврга ўзига хос тайёргарлик билан келдик. Аҳоли ижтимоий аҳволини чуқур ўрганиш туфайли яна ўша партия ташкилотлари ташаббуси билан ночор ва фақир турмуш кечираётган оилаларга қўшимча нафақалар, ёрдам пуллари берилди ва бериляпти. Жумҳуриятимиз Президентининг аҳоли ёрдамчи хўжаликларини ривожлантириш, мактаб ўқувчиларига бепул нонушта жорий этиш, ҳар бир қишлоқ хонадонида чорвачилик маҳсулотлари етиштирилишига эришиш каби бир қатор фармонларининг бажарилиши партия ташкилотларининг доимий назоратида бўлмоқда. Аммо бу тадбирлар ҳам пахтакорни мураккаб вазиятдан тўла қутқара олмайди. Негаки, озиқ-овқат ва саноат моллари чакана нархлари кескин ошиб кетди. Бозорлардаги нарх-наво эса умуман назорат қилиб бўлмайдиган ҳолга тушиб қолди. Қишлоқ хўжалик машиналари, ўғит, уруғлик, деҳқончилик ва чорвачилик учун зарур бошқа материаллар нархини-ку қўяверасиз. Масалан, «Олтой» трактори нархи илгари 5 минг сўм атрофида эди. Энди эса уни 13 минг сўмга сотиб оламиз. Пахта териш машинаси ҳам салкам икки баравар қимматлашиб, 22—23 минг сўмга чиқиб кетди. Ҳар бир тонна уруғлик чигитни яқин пайтларгача 180—300 сўмдан олардик. Бу йил бўлса ҳар бир тоннаси учун 1200—1400 сўмдан тўлашга тўғри келади. Ҳар йили 80—90 тонна чигит экадиган хўжалик фақат уруғлик учун камида 130—150 минг сўм сарфлаши керак. Биз эса ҳали ўтган йилги ҳосилимиз учун янги нархда оладиган ҳақимизга етолмай турибмиз. Кўпгина хўжаликлар аҳолига бир ойлик товон пули тўлаш учун 100—150 минг сўмдан қарз олдилар. Аҳвол шу тариқа давом этаверадиган бўлса, ҳатто энг сердаромад пахтачилик хўжаликлари ҳам чўкиб қолишлари ҳеч гап эмас. Бу ҳол кўпгина фармон ва қарорларнинг жойларда бажарилишига бевосита таъсир этади, албатта. Сир эмас, қарорлар ижросининг таъминланмаслиги ҳар қандай давлат раҳбариятининг халқ наздида обрўсизланишига олиб келади. Жумладан, турғунлик йилларида Коммунистик партия обрўсининг тўкилиши сабабларидан бири ҳам худди ана шу эди.

— Коммунистик партиянинг жипслигини мустаҳкамлаш, унинг обрўсини тиклаш йўлида қилинаётган ишлар шахсан сизни қаноатлантиряптими?

— Умуман айтганда бу борадаги назарий ишлардан қониқиш мумкин. Амалда эса жуда кўп партия комитетлари ва бошланғич ташкилотларда жанговарлик, тадбиркорлик етишмаяпти.

Бунинг устига ҳали ҳам айрим раҳбар ходимлар томонидан ўз мансабини суиистеъмол қилиш, алоҳида шахслар манфаатини меҳнаткаш манфаатидан устун қўйиш каби ҳоллар тўла барҳам топмагани омманинг коммунистларга бўлган ишончига дарз етказишга олиб келяпти. Бир мисол: Мирзачўл район партия қўмитасининг биринчи котиби Н. Мирошниченко (эндиликда собиқ) аҳолига енгил автомобиллар, ноёб молларни тақсимлашга бевосита аралашди-ю, аммо ҳолисона йўл тутмади. Устига устак жумҳурият Президентининг ўқитувчилар яшаб турган уйларни уларга текинга бериш ҳақидаги Фармонидан кейин турмуш ўртоғини мактабга ишга ўтказиб, ўзи яшаб турган уйни унинг номига расмийлаштиришга жазм этди. Хўш, буни халқ билмайди дейсизми? Йўқ, билади, халқдан ҳеч нарсани яшириб бўлмайди. Раҳбарнинг бундай йўл тутиши унинг узоқни кўра билмаганлиги, нокамтарлиги, ҳозирги вазиятга тўғри баҳо беролмаганлиги, энг даҳшатлиси, жамиятни, халқни алдаш йўлига ўтиб олганлигидан бошқа нарса эмас.

Бу ўринда мен бошқа бир мисолни ҳам келтиришни лозим топаман. Вилоятимиз партия қўмитасининг котиби, кейинчалик, биринчи котиби лавозимида ишлаган И. Умаров бундан 7—8 йил муқаддам чўл шароитида ерларни ижарага бериш ҳақидаги ғояни бошлаб берганди. Хўжаликларда бўлимларнинг тугатилиши жамоалар иқтисодининг бирмунча ўнгланишига ёрдам берди. Қайта тузилган йириклаштирилган бригадалар аъзолари эса мустақиллик, ерга хўжайинлик руҳини ҳис эта бошладилар. Худди ўша бригадаларда вилоятда биринчи бўлиб ғўзани бегона ўтдан тозалашга четдан ҳашарчилар, мактаб ўқувчиларини жалб этишга чек қўйилди. Йиғим-теримда шаҳарликлар ёрдамидан воз кечиш ҳақидаги ташаббуслар бошланди. Энг муҳими бригада пудратини қўллаган жамоалар иқтисодий кўрсаткичларини тезда ўнглаб олдилар. Кейинги йилларда вилоят бўйича ҳосилдорлик ўртача 7,5 центнерга ошгани ҳам менимча энг аввало ишдаги мана шу тадбиркорлик, янгиланишлар натижаси бўлди. Бу билан мен нима демоқчиман? Вилоят партия қўмитасининг ўша даврдаги тадбиркорлиги ҳали ҳам пахтакорнинг тилидан, дилидан тушмайди. Ижаранинг пахтачилик учун нақадар зарурлигини, ҳаётийлигини давр исботлади. Менимча партия обрўси унинг жойлардаги фаоллари ҳамда қуйи бўғинларининг мана шундай янгиликларни вақтида бошлаб бериши ва шу йўналишда оммага таъсир ўтказиши, изчил иш олиб бориши, бир ерда қотиб қолмай ҳамиша изланиши билан белгиланади.

— Ўз бригадангиз ҳақида, оддий пахтакор сифатидаги режаларингиз тўғрисида сўзлаб берсангиз.

— 1983 йилда Абай номли давлат хўжалиги — техникуми ҳудудидан 213 гектар ер олиб, бригада пудрати усулига ўтгандик. Росcти, бригада раҳбари сифатида менинг элга танилишимда ушбу усулнинг хизмати катта бўлди. Ўша йиллардаёқ бригада аъзоларининг ерга, техникага, ўғитга муносабати кескин ўзгарди. Кўпи билан 25—30 киши меҳнат қилишига қарамай, барча ҳашарчилардан воз кечдик. Ҳатто бригада жамоаси топшириғи билан йиғим-теримга келган Тошкент тўқимачилик олийгоҳи талабаларини далага қўймай қайтариб юборишга ҳам тўғри келган. Демоқчиманки, биз асосан техникага таянамиз. Ўтган йили 255 гектар майдондан ўртача 32,5 центнердан пахта олдик. Ҳар бир ишловчи ҳисобига режадаги 18,5 минг сўмлик ўрнига 23 минг сўмлик маҳсулот етиштиришга эришдик. Қарийб ўн йилдан бери экин майдонларини ўзимиз ҳоҳлаганча, асраб-авайлаб парваришлаб келаётганимиз туфайли унинг ҳолатидан доимо кўнглимиз тўқ.

Бу йилги мавсумга ҳам пухта тайёргарлик кўрдик. Бригада аъзолари билан бамаслаҳат ва баҳамжиҳат меҳнат қилишга одатланганмиз. Давримизнинг асосий шиорларидан бири тежамкорлик бўлиб қолди. Бозор иқтисодиёти шароитида ҳар бир сўмни, ҳар бир тийинни ўрни билан, фақат фойда келтирадиган қилиб сарфлаш кераккки, биз ҳар қандай иш пайтида ҳам ана шунга амал қиляпмиз. Зеро, жумҳуриятимиздаги барча деҳқонларга ҳам ҳар соҳада тежамли, тадбиркор бўлишни маслаҳат бераман.

Суҳбатни «Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари Б. САТТОРОВ ва Р. ТУРСУНОВ олиб бордилар.

АДИБ БИЛАН УЧРАШУВ

Яқинда халқимиз сўз санъати мухлислари Ўзбекистон халқ ёзувчиси, Ҳамза номидаги жумҳурият Давлат мукофоти лауреати Ўткир Ҳошимовнинг 50 йиллигини нишонлайди. Ана шу сана муносабати билан тузилган махсус юбилей комиссияси режасига мувофиқ ўтган куни Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институтида Ўткир Ҳошимов билан учрашув уюштирилди.

Унга ташриф буюрган таниқли ёзувчилар — Саид Аҳмад, Эркин Воҳидов, Неъмат Аминов, Носир Фозилов, адабиётшунослар — Умарали Норматов, Собир Мирвалиев, шунингдек, бир қатор иқтидорли ёш ижодкорлар юбеляр адибнинг миллий адабиётимизда тутган ўрни, хизмати, яратган асарлари, жамоатчилик фаолияти, инсоний фазилатлари ҳақида фахрланиб гапирдилар. Йиғилганлар адибни самимий табриклашди.

Учрашувда сўзга чиққан Ўткир Ҳошимов ўзини тўлқинлантириб юрган муаммолар билан ҳам ўртоқлашди. Адабий қайдларидан намуналар ўқиб берди. Кўпдан-кўп саволларга жавоб қайтарди.

Ш. МУСАЕВ.

САВОБЛИ ИШ

● Вилоятлар пахта тозалаш саноати бирлашмалари чет эллар билан савдо қилиш эвазига валюта ғамлаб олганликлари маълум. «Хлопкопром» бу маблағдан турли мақсадларда фойдаланади.

Фарғона вилояти «Хлопкопром» бирлашмаси яқинда хайрли ишга қўл урди. Пахта толаси савдосидан тушган валютанинг бир қисмига Таиланддан ногиронлар учун махсус замонавий аравачалар сотиб олинди. Оғирлиги 20 килограмм келадиган 126 та аравача уруш ва меҳнат ногиронлари ва болаликдан мажруҳ бўлиб қолган кишиларга топширилди.

А. ИБОДИНОВ.

ТИББИЁТ ТЕХНИКАСИ ХАЛҚАРО КЎРГАЗМАСИ

12 апрель куни Тошкентда тиббиёт аппаратлари халқаро кўргазмаси очилди. Кўргазмада Франция, Италия, Германия, Ҳиндистон, Австрия, Туркия, Швеция, Япония ва бошқа мамлакатларнинг 90 га яқин фирмаси қатнашмоқда.

Кўргазма очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Ю. Юсупов, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси раисининг ўринбосари Э. Самандаров ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ).

ФАЛСАФА ЖАМИЯТИ БЮРОСИНИНГ МАЖЛИСИ

Фалсафа жамияти Ўзбекистон бўлими бюросининг мажлиси бўлди. Тошкентда Ўзбекистон ССР Фалсафа жамиятининг таъсис анжуманини, Мўминовхонлик, ёш файласуф олимларнинг «Фалсафа, қайта қуриш, инсон» мавзуидаги минтақавий анжуманини ўтказиш масалалари муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

Андижон электр аппаратлари заводида 20 апрель куни бўладиган умумхалқ ҳашарига қизғин тайёргарлик кўриляпти. Корхонанинг илғор ишчиси Маҳмудахон Тешабоева ҳам шу куни барча ҳамкасблари қаторида ғайрат билан ишлашга аҳд қилган.

СУРАТДА: моҳир йиғувчи М. Тешабоева иш устида.

Т. ҒАФУРОВ олган сурат.

• *Халқнинг манфаати — ҳамма нарсадан улуғ*

НУФУЗЛИ СТИПЕНДИЯ

ТЕРМИЗ. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Шу пайтга қадар тўғриси Термиз давлат муаллимлар олийгоҳи раҳбарияти талабаларнинг оилавий аҳволи билан унчалик қизиқмасди. Мамлакатимизда чакана нархларнинг оширилиши туфайли олийгоҳ ректори, Ўзбекистон ССР халқ депутати Н. Тўраев ота-онасиз талабаларнинг рўйхатини тайёрлашни топширди.

Бундай талабалар 30 киши экан. Бу эса кундузги бўлимда таҳсил олаётган талабаларнинг 0,8 фоизига тўғри келади. Уларнинг ҳар қайсисига 100 сўмдан стипендия белгиланди. Демак, эндиликда ойлик тўлов ҳам қўшиб ҳисобланса, талаба олийгоҳдан ойига 160 сўмдан пул олади.

БОЗОРЛАРДАГИ НАРХ НАЗОРАТДА

ҚАШҚАДАРЁ ВИЛОЯТИ ПАРТИЯ ВА СОВЕТ ТАШКИЛОТЛАРИ МЕҲНАТКАШЛАР МАНФААТИНИ ҚАТТИҚ ТУРИБ ҲИМОЯ ҚИЛМОҚДАЛАР

Нарх-наво ислоҳатидан сўнг бошқа ҳудудлар қаторида Қашқадарёда ҳам меҳнаткашларнинг турмуш кечириши оғирлашиб қолди. Қарши шаҳар партия комитети ва шаҳар Совети аҳоли моддий турмуш шароитини яхшилаш чораларини излай бошлади. Шаҳаркўм биринчи котиби ва шаҳар Кенгашининг раиси М. Маҳмудов бошчилигида бир гуруҳ раҳбар ходимлар бозорда дон-дун, мева-чева билан савдо қилаётган ҳар бир сотувчи билан алоҳида-алоҳида суҳбатлашиб чиқдилар, уларга аҳволни тушунтиришга ҳаракат қилдилар. Бироқ, бу тадбир ҳам ёрдам бермади. Маҳсулотлар юқори баҳоларда сотилиши давом этди. Олма, анор ва бошқа мева-сабзавотлар нархи эса аввалгидан ҳам кўтарилиб кетди. Умуман, мамлакатдаги иқтисодий танглик, озиқ-овқат ва истеъмол молларини тақсимлашдаги ноаниқликлар, чакана нархларнинг ислоҳ қилиниши бозордаги нарх-наво чегарасини бутунлай бузиб юборди. Бунинг устига вилоят матлубот уюшмаси, район тайёрлов ва қайта ишлаш корхоналари, маҳаллий кенгашлар, ижроия комитетлари колхоз бозорларини назорат қилиб боришни бўшаштириб юбордилар. Чайқовчилик авж олди. Нарх-навонинг осмонга чиқиб кетгани халқнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлмоқда.

Яқинда халқ депутатлари Қашқадарё вилоят Кенгаши ва ижроия комитети бозорлардаги аҳволни қайта чуқур ўрганиб, алоҳида фармойиш қабул қилди. Ана шу фармойиш асосида вилоят матлубот жамиятлари уюшмасига, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ Кенгашларига, ижроия комитетларига, халқ назорати ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига бозорларда нарх-наво устидан қаттиқ тартиб ва назорат ўрнатиш, чайқовчиликка барҳам бериш, бозор комитетларига сотилаётган барча маҳсулотларнинг энг юқори чегарасини маҳаллий шароитлардан келиб чиқиб, қатъий қилиб белгилаш, жумладан ҳар бир килограмм қўй гўшти нархини 10 сўмгача, мол гўшти нархини 9 сўмгача қилиб белгилаш вазифаси топширилди. Тирик ва сўйилган молларни вилоят ҳудудидан олиб чиқиб кетиш қатъиян тақиқланди.

Ҳозир бозорларда тартиб бироз йўлга тушиб қолди. Қассоблар ҳам инсофга келгандек. Гўшт вилоят Кенгаши ва ижроия комитети фармойишида белгиланган нархларда сотилмоқда. Ўз даласида маҳсулот етиштириб, шаҳарга келтириб сотаётган деҳқонлар учун барча имкониятлар яратилаётир. Аҳолининг асабига тегадиган турли хил миш-мишларга чек қўйилди. Ўз навбатида харидорлар вилоят бозорларидаги янги тартибдан қониқиш ҳосил қилмоқдалар.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТАЛАБАЛАР МАМНУН

Биз Нукус Давлат дорилфунунида бўлиб Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Чакана нархлар ислоҳоти муносабати билан талабалар ва ўқувчи-ёшлар учун имтиёзли умумий овқатланишни жорий этиш тўғрисида»ги қарорининг қандай бажарилаётганини кўздан кечирдик. Бир йўла 320 талаба овқатланадиган ошхонада таомлар сифатли. Ҳар куни беш-олти хил овқат тайёрланмоқда. Ҳар бир талаба 1 сўм 50 тийинга ўзларининг хоҳлаган таомлари билан овқатланади. Шу ошхонадан овқатланиб чиқаётган талабалар билан суҳбатлашдик.

Абдуғани ЕСНАЗАРОВ, химия факультетининг 4-«б» курс талабаси: — Бизга кўрсатилаётган ғамхўрликдан беҳад хурсандмиз.

Мен ҳозир 1 сўм 50 тийинга палов, балиқ, нон едим, чой ичдим.

Берк ҚОДИРОВ, физика факультетининг 4-курс талабаси: — Бир ҳафтага олтита талон берилди. Ҳар куни талонни ошхонага бериб 1 сўм 50 тийинлик овқат еймиз. Бу бозордаги нарх-наводан 3—3,5 сўм арзон.

Тансиқбой БОЙИМТЕБОВ, биология факультетининг 3-курс талабаси: — Мен дўстларимнинг гапига қўшиламан. Эндиликда ҳар бир талаба иссиқ овқат ёки нонушта қиладиган бўлди. Биз бу ғамхўрликка аъло баҳолар билан ўқиш, жамоат ишларида фаол қатнашиш билан жавоб берамиз.

Гулистон ХЎЖАМБЕТОВА, ошхона мудири: — Талабаларни яхши овқатлантириш учун ҳамма имкониятга эгамиз. Гўшт, сут, тухум сут маҳсулотларини оляпмиз. Бироқ картошка, сабзавот каби маҳсулотларнинг етишмаслигидан қийналмоқдамиз. Ҳозир бу маҳсулотларни колхоз бозоридан сотиб олмоқдамиз. Умумий овқатланиш тресті раҳбарлари сабзавот, картошка билан таъминлашни яхшилашлари зарур.

«Чакана нархлар ислоҳоти муносабати билан талабалар ва ўқувчи ёшлар учун «имтиёзли умумий овқатланишни жорий этиш тўғрисида»ги қарорнинг қандай бажарилаётганини Нукус давлат дорилфунуни ректори, химия фанлари номзоди **Қувонишбой ЎТАНИЁЗОВ шарҳлайди:**

— Дорилфунунимизнинг ўнта факультетида салкам 3500 талаба таълим оляпти. Уларнинг яхши овқатланиши учун тўрт ошхона, уч буфет ишлаяпти. Ҳамма талабалар бу ерда овқатланиши қийин. Шаҳар ижроия комитети талабаларнинг бир меъёрда овқатланиши учун «Сарвиноз» кафесини, кулинария магазини, «Радость» магазини қошидаги ошхоналарни бириктиб берди. Бизнинг таклифимиз бор. Шаҳар ижроқўми ягона талон ишлаб чиқариб, умумий овқатланиш тресті муҳри босилиб тарқатилса мақсадга мувофиқ бўларди. Ишни шундай ташкил қилинса молиявий хато ва камчиликларга йўл қўйилмаган бўларди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЭНГ ЮҚОРИ ШАРТНОМАВИЙ НАРХЛАР

Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг «Республика фондига етказиб бериладиган мева-сабзавот маҳсулотларининг энг юқори шартномавий нархлари тўғрисида»ги қарори республика аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишни таъминлаш борасидаги тадбирларнинг биридир.

1991 йилда жумҳурият фондига етиштирилган картошка, сабзавот, мева ва узумларни энг юқори нархларда камида 60 фоиз ҳажмида етказиб бериш мўлжалланмоқда. Бу давлат буюртмаси ҳажмига мос келади.

Етиштирилган маҳсулот умумий ҳажмининг 60 фоиздан ортиқча қолган қисми колхоз ва совхозларнинг ихтиёри билан республикамизда, шунингдек ундан ташқарида эркин нархларда сотилади ёки маҳсулот алмашиш асосида моддий-техника ресурсларига ва ускуналарга айирбошланиши мумкин.

Қарорда эртаки картошка етиштиришдан, шунингдек мева-сабзавот маҳсулотлари ва узумни етарли ҳажмда қишга ғамлаб қўйилишини таъминлашдан манфаатдорликни ошириш кўзда тутилади.

Эрта баҳорда ва куз фаслида мева-сабзавот маҳсулотларини сотишда нархларнинг оширилиши 1990 йил даражасига нисбатан 30—35 фоиздан зиёдроқ бўлади.

Агар 1990 йил июнь ойининг иккинчи ярмида помидор ҳосили бир тоннасининг харид нархи 400 сўмга тенглашган бўлса, 1991 йилда унинг энг юқори нархи 600 сўмга, пиёзнинг нархи 300 сўмдан 400 сўмга ортади. Шу йилнинг июнь ойи иккинчи ўн кунлигида бир тонна картошканинг нархи ўтган йилдаги 320 сўм ўрнига 550 сўмгача етади.

Биринчи майгача сотиладиган карамнинг нархи 1990 йил даражасидан 90—150 сўм, 16 майдан 31 майгача 175 сўм юқори бўлади. Яъни бир тонна эртанги карамнинг шартномавий нархи нисбатан 650 ва 550 сўм миқдорида белгиланган.

Хўраки узум навларининг 1990 йил нархларига ўрта ҳисобда 125—210 сўм қўшилади. Биринчи группага кирадиган маҳсулотларнинг биринчи нави 660 сўмдан, иккинчи нави 560 сўмдан, учинчи группага кирувчи чиллакининг бир тоннаси 10 августгача 800 ва 700 сўмдан сотилади. 1990 йилда чиллакининг бир тоннаси 540—430 ҳамда 600 ва 480 сўмдан сотилган эди.

Олма, нок ва ўрикларнинг энг юқори шартномавий нархлари олий нав бўйича 600, 800, 710 сўм қилиб белгиланган. Бу 1990 йилга нисбатан 100, 240, 90 сўм кўп демакдир. Биринчи ва иккинчи навларга 60—90 сўмдан нарх белгиланган.

Республика хўжаликлари фойдали асосда ўз маҳсулотларини сотиш учун катта эркинлик олишар экан, экин майдонларини кўпайтиришдан ва улар ҳосилдорлигини оширишдан манфаатдор бўладилар.

Республика ҳукумати Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгашига, вилоят ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитетига мева-сабзавот маҳсулотлари, хўраки узум, ёнғоқ, қуруқ мевалар ва майиз, улар қайта ишланиб, тайёрланган маҳсулотлар чакана нархини мустақил тасдиқлаш ҳуқуқини беради, лекин улар белгиланган энг юқори нархлардан ортиқ бўлмаслиги керак. Бозорда ана шу маҳсулотларнинг кўплигига қараб нархлар энг юқори даражадан паст бўлиши ҳам мумкин.

«Узплдоовощвинпром» концернига республика Давлат нарх комитети билан биргаликда республика барча областлари учун мева-сабзавот консерваларининг асосий турларига, бунга болалар овқати ва саноатда қайта ишланган қуруқ мевалар ҳам киради, ягона энг юқори шартномавий нархларни ишлаб чиқиш топширилди.

Ҳозир Ўзбекистон ССР Давлат нарх комитети картошка, сабзавот, полиз экинлари, мева ва узумнинг энг юқори шартномавий нархлари рўйхатини ишлаб чиқмоқда, бу рўйхат кейинчалик вазирликлар, идоралар, манфаатдор корхоналар ва ташкилотларга етказилади.

Қорақалпоғистон республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоят ижроия комитетлари, деҳқончилик-саноат комплексини бошқарувчи идоралар мева-сабзавот маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ва хилларини кенгайтириш, улардан оқилона фойдаланиш, исрофгарчиликка йўл қўймаслик ва республика аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш юзасидан зарур ташкилий-иқтисодий чора-тадбирларни кўришлари керак.

ЭЛНИ НОРОЗИ ҚИЛМАНГ

Самарқанд тижорат мактаби тажриба ва ишбилармонлик бобида анча ном таратган. Аммо нарх-навонинг ўзгариш жараёни бу уддабурон савдо ходимларини ҳам шошилтириб қўйди.

— Тармоғимизда яқин ўртада бундай тартибсизлик бўлмаганди, — дейди вилоят савдо бошқармаси бошлиғи Шавкат Мустафоев. — Рўзномаларда эълон қилинган кўрсатмалар ниҳоятда чалкаш ва хилма-хил, уларнинг матнини малакали мутахассислар базўр тушунишади. Жойлардаги англашилмовчиликларга кўпроқ ана шу сабаб.

Нарх-наво ўзгариши муносабати билан бўладиган ҳисоб-китобларни магазин ходимларининг ўзлари қилишди. Айримларида ҳисобга олинадиган молнинг ўзи йўқ эди. Аммо иш пайсалга солинаверди. Бугунги кунда ҳам мавжуд савдо шохобчаларининг қарийб ярмига қулф солинган. 2 минг нафар тафтишчи бу жараённи қайта текширмоқда.

Аҳоли хўжалик моллари дўконлари фаолиятидан қониқмаяпти. Уларда янгича нархга ўтиш саккиз-ўн кунга чўзилиб кетяпти. Аниқланишича, хўжалик моллари базасидан Самарқанд шаҳар магазинлари учун 2 апрелдан 7 апрелга қадар 2,5 миллион сўмлик маҳсулот чиқарилган. Нима учундир бу маҳсулотларнинг кўпчилигини 9—10 апрель кунлари ҳам биз магазинларда учратмадик.

— Ҳа, тақчил моллар тақчиллигича қоляпти, — дейди куюнчаклик билан марказий универмаг директори Рафиқ Азизов. — 2 апрелдан буён чет эл маҳсулотларидан бирон сўмлик ҳам олганимиз йўқ. Камёб молларга ажратилаётган талонларга ҳам қизиқиш камайиб боряпти. Нархларнинг юқоридан тез-тез ўзгариши ишимизни қийинлаштиряпти. Пештахта олдида турган ходимларимиз меҳнаткашларнинг аччиқ киноячларини эшитишга мажбур бўляптилар.

Шу магазинда пастдарғомлик Эргашой Шоимова билан суҳбатлашдик.

— Қаранг, мана бу 26-размерли костюм-шим 127 сўм бўлибди. Илгари бу нарса 26 сўм эди. Биринчидан, ип газмол ҳар ювганда тораяди, иккинчидан ёш бола ўсувчан бўлади. Ахир фарзандимга бир йилда бундай кийимдан учтасини олиб беролмайман-ку!

— Дўконларда макарон маҳсулотлари босилиб ётибди. Аммо уни жон бошига ойига 200 грамм қилиб белгилашгани нимаси? — дейди самарқандлик ветеран Сафар Қулиев. — Вилоятимизда 10 дан зиёд паррандачилик фабрикаси бор. Наҳотки, ўшалар ҳисобига талонда белгиланган тухум сонини кўпайтириш мумкин эмас?

Савдода юз берган аҳвол учун фақат битта тармоқ ходимларини айблаш нотўғри албатта. Улар орасида эгри қўллари ҳам йўқ эмас. Бундайлар ҳозиргидек нозик пайтда ҳунар кўрсатишади. Надоматлар бўлсинким, вилоятдаги мутасадди идора ва маҳкамалар ана шундай қинғир ишларни тезда аниқлаб нопок, қўли эгри савдо ходимлари башарасини халқ ўртасида ўз вақтида очиб ташламаяптилар. Гўё ҳаммаси ўз маромида бораётгандек.

Ариқ тўла сув оқар, ташнаи зорим болам, дейилади халқ қўшиғида. Омборларда чет эл моллари тиқилиб ётса-ю, пештахтага қўйилмаса, пештахталардагилар эса дидингизга тўғри келмаса ёки сотиб олишга пулингиз етмаса, бошқа нима ҳам дейсиз.

Хуллас, Самарқанд савдо шохобчалари аввалгидан ҳам гавжум. Фақат улар томошагоҳга айланган, холос. Чунки савдо хизмати кўрсатиш ҳажми кун сайин пасайиб боряпти. Аксинча меҳнаткашларнинг норозилиги кучаймоқда. Ҳаммани битта савол ўртайди: мазкур аҳволдан халқни қандай қилиб олиб чиқиш мумкин?

Ф. ТОШЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

• *«Совет Ўзбекистони» материаллари изидан*

«ТЕЗ ЁРДАМ» ЁРДАМГА МУҲТОЖ

Рўзномамизнинг шу йил 22 сонида босилган юқоридаги сарлавҳали танқидий мақолада Дўстлик районидаги А. Саркисов номли давлат хўжалигида яшовчи аҳолига тез ёрдам кўрсатиш учун енгил машина йўқлиги баён этилганди. Мақола юзасидан Дўстлик район марказий касалхонасидан расмий жавоб олинди:

— Мақола муҳокама қилинди. Унда келтирилган фактлар тўғри. Саркисов номли пахтачилик совхозида 3720 киши истиқомат қилади. Шуларнинг 1540 таси 14 ёшга тўлмаган ёш болалардир. Совхоз билан район марказий касалхонаси ўртасидаги масофа тўрт километр. Хўжаликдаги аҳоли пунктида бир сменада юз кишини қабул қиладиган қишлоқ амбулаторияси бор.

Район марказий касалхонасининг буйруғига кўра, қишлоқ амбулаториясига хизмат кўрсатиш учун «Нива» маркали енгил машина ажратилди.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Қонуни

СССРда ФУҚАРОЛАРНИНГ ИШБИЛАРМОНЛИГИ УМУМИЙ АСОСЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ушбу Қонун СССРда ишбилармонликнинг умумий асосларини белгилайди, ишбилармонлик фаолияти субъектларининг ҳуқуқлари ва масъулиятини аниқ белгилаб беради, бу фаолиятнинг давлат томонидан ҳимоя қилиниши ва қўллаб-қувватланишини таъминлайди. Ишбилармонларнинг давлат бошқарув идоралари билан муносабатларини тартибга солади.

Қонун мулкчилик барча шаклларининг тенглиги, мол-мулкни тасарруф этиш ва фаолият соҳасини танлаш эркинлиги қоидасини амалга ошириш асосида фуқароларнинг хўжалик соҳасидаги ташаббускорлиги ва тадбиркорлиги кенг намоён бўлиши учун шароит яратишга қаратилган.

1-модда. **Ишбилармонлик**

Ишбилармонлик (ишбилармонлик фаолияти) — фуқароларнинг фойда ёки шахсий даромад олишга қаратилган ҳамда ўз номидан, ўзи таваккал қилиб ва ўзининг мулкий жавобгарлиги остида ёхуд ҳуқуқий шахс — корхона номидан ва унинг мулкий масъулияти остида амалга ошириладиган ташаббуси ва мустақиллик фаолиятидир.

Ишбилармон ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларида тақиқланмаган ҳар қандай турдаги хўжалик фаолиятини, шу жумладан, тижорат воситачилигини амалга ошириши, савдо-харид, янги тузилма барпо этиш, маслаҳат ва бошқа фаолият билан шуғулланиши, шунингдек, қимматли қоғозлар билан операция ўтказиши мумкин.

2-модда. **Ишбилармонлик тўғрисидаги қонунлар**

Ишбилармонлик билан боғлиқ муносабатлар мулкчилик шаклларидан, фаолият тури ва соҳасидан қатъи назар, фуқаро қонунлари, ушбу Қонун билан ва ССР Иттифоқи ҳамда жумҳуриятларнинг бошқа қонун ҳужжатлари билан тартибга солинади.

Агар ишбилармонлик фаолиятини амалга ошириш учун ишбилармон ҳуқуқий шахс бўлган корхонани барпо этса ёки сотиб олса, унинг фаолияти «СССРда корхоналар тўғрисида»ги СССР Қонуни ва корхоналар тўғрисидаги бошқа қонунлар билан ҳам тартибга солинади, чунки ушбу Қонунда бошқача тартиб кўзда тутилмаган.

Ажнабий фуқароларнинг, жумладан, давлат корхоналари мол-мулкини сотиб олиш соҳасидаги ишбилармонлик фаолияти хусусиятлари ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг СССР ҳудудидаги хорижий сармоялар тўғрисидаги қонунлари билан ҳам тартибга солинади.

Томонлардан бири хорижий кишилар ва ҳуқуқий шахслар бўлса, у ҳолдаги муносабатларда, агар халқаро шартномаларда ишбилармонлик фаолияти масалаларига оид ССР Иттифоқи қонунларида баён этилганидан бошқача қоидалар белгиланган бўлса халқаро шартнома қоидалари қўлланилади.

3-модда. **Ишбилармонлик субъектлари**

Ишбилармонлик билан:

СССРнинг ҳуқуқлари чекланмаган ҳар қандай фуқароси ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда;

ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳолатлардан ташқари ҳар қандай ажнабий фуқаро ёки фуқаролиги бўлмаган шахс;

фуқаролар (шериклар) гуруҳи — ишбилармонлар жамоаси шуғулланиши мумкин.

Давлат идораларининг ишбилармонлик фаолиятини амалга ошириш билан боғлиқ бўлган вазифаларни ҳал этиш ёки шу фаолиятни назорат қилиш вазифалари зиммасига юклатилган раҳбар ходимлари ва мутахассислари ишбилармонлик фаолияти билан шуғулланишига йўл қўйилмайди.

4-модда. **Ишбилармонлик шакллари**

Фуқароларнинг мулки, шунингдек, қонуний асосда олинган ва фойдаланиладиган мол-мулк асосида ишбилармонлик субъектлари амалга оширадиган хусусий ишбилармонлик ва жамоа ишбилармонлиги ишбилармонлик шаклларидир.

Давлат қонун доирасида амалга ошириладиган ҳар қандай шаклдаги ишбилармонликни ижтимоий фойдали фаолият деб тан олади ва уларни ҳуқуқий кафолатлар билан таъминлаб қўллаб-қувватлайди.

Ишбилармонлик ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонунларида белгиланган доираларда:

ёлланма меҳнатдан фойдаланмай;

ёлланма меҳнатдан фойдаланиб;

ҳуқуқий шахсни ташкил этиб;

ҳуқуқий шахсни ташкил этмай амалга оширилиши мумкин.

Башарти, корхона раҳбари корхона мол-мулкининг мулк эгаси билан ёки шу мулкдор вакил қилган шахс (идора) билан шартнома асосида барча ҳуқуқлар ва вазифаларни олиб, ушбу Қонун билан ишбилармон учун белгиланган тарзда масъул бўлса, унинг амалга оширадиган ишбилармонлик фаолияти ишбилармонликнинг алоҳида шакли ҳисобланади.

5-модда. **Ишбилармоннинг ҳуқуқлари**

Ишбилармон қуйидаги ҳуқуқларга эгадир:

ўз фаолиятини амалга ошириш учун ҳар қандай турдаги корхоналарни барпо этиш, бу корхоналарнинг ташкил этилиши ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларига зид бўлмаса;

давлат корхоналарини ва мулкчиликнинг бошқа шаклларига асосланган корхоналарни, бошқа мол-мулклар ва мулкий ҳуқуқларни тўлалигича ёки қисман сотиб олиш;

ўз мол-мулки билан ва қонуний асосда олинган мол-мулк билан бошқа хўжалик субъектларининг фаолиятида қатнашиш;

томонларнинг келишуви асосида ҳуқуқий шахсларнинг ва фуқароларнинг мол-мулкидан фойдаланиш;

шартнома асосида ва қонунларда белгиланган бошқа шартлар билан ходимларни ёллаш ва бўшатиш;

ёллаш асосида ишловчи шахсларга ҳақ тўлаш шакллари, тизимлари ва миқдорларни ҳамда улар даромадларининг бошқа турларини мустақил белгилаш;

хўжалик фаолияти дастурини мустақил шакллантириш, ишлаб чиқарилган маҳсулот (иш, хизмат) етказиб берувчилар ва истеъмолчиларни танлаш, давлат эҳтиёжлари учун шартнома асосида иш бажариш ва маҳсулот етказиб бериш;

ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларига биноан нархлар ва тарифларни белгилаш;

пул маблағларини сақлаш, ҳисоб-китоб, қарз олиш ва касса операциялари барча турларини амалга ошириш учун банкларда ҳисоб варақасини очиш;

ишбилармонлик фаолиятидан тушган ҳамда солиқлар тўланиб, бошқа мажбурий тўловлар топширилгандан кейин қолган фойда (даромадни) бемалол тасарруф қилиш. Шартнома асосида ишбилармонлик фаолиятини амалга оширганда фойдани тақсимлаш шартнома билан тартибга солинади;

миқдори жиҳатидан чекланмаган ҳар қандай шахсий фойдани олиш;

қонунда белгиланган тартибда ижтимоий таъминот ва ижтимоий суғурта давлат тизимидан фойдаланиш;

ўз ҳуқуқларини ёки қонуний манфаатларини камситувчи давлат идоралари ва бошқа идораларнинг хатти-ҳаракати хусусида белгиланган тартибда шикоят қилиш;

ҳуқуқий шахслар учун қонунда белгиланган тартибда ташқи иқтисодий муносабатларнинг қатнашчиси бўлиб чиқиш;

«Валютани тартибга солиш тўғрисида»ги СССР Қонунида белгиланган тартибда валюта операцияларини амалга ошириш.

6-модда. **Ишбилармоннинг мажбуриятлари ва масъулияти**

Ишбилармон:

ёллаш юзасидан ишга қабул қилинадиган фуқаролар билан шартномалар (контрактлар) тузишга, шунингдек, зарур ҳолларда — меҳнат жамоалари номидан иш кўрувчи касаба уюшмалари билан ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонунларига биноан жамоа шартномаларини тузишга мажбурдир. Ишбилармон ёлланма ишчиларнинг ўз ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш учун касаба уюшмаларига бирлашишга тўсқинлик қилишга ҳақли эмас;

ёлланиб ишловчи шахсларнинг меҳнатига ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларида белгиланган энг оз миқдордан кам бўлмаган даражада ҳақ тўлашга;

ёлланиб ишловчи шахсларни суғурта қилиш юзасидан ажратмаларни ижтимоий суғурта давлат жамғармасига ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонунларида белгиланган тартибда ва миқдорларда тўлаб туришга;

ёлланиб ишловчи шахсларга қонунларга ва тузилган шартномалар (контрактлар)га биноан меҳнат шароитини таъминлашга;

амалдаги низомлар ва меъёрларга амал қилиб, экология хавфсизлигини, меҳнатни муҳофаза қилишни, хавфсизлик техникасини, ишлаб чиқариш гигиенаси ва санитариясини таъминлаш тадбирларини амалга оширишга;

истеъмолчиларнинг ҳуқуқларига ва қонуний манфаатларига риоя этишга, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар (бажарилаётган ишлар, хизматлар)нинг тегишли сифатини таъминлашга;

ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонунларига мувофиқ рухсатнома олиниши лозим бўлган соҳалардаги фаолият учун махсус рухсатнома (лицензия) олишга мажбурдир.

Ҳуқуқий шахсни ташкил этмасдан ўз фаолиятини амалга оширадиган ишбилармон шу фаолият билан боғлиқ бўлган мажбуриятлар юзасидан ўзининг бутун мол-мулки билан жавоб беради, жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ тортиб олиниши мумкин бўлмаган мол-мулк бундан мустаснодир.

Ўз фаолиятини шартнома асосида амалга оширувчи ишбилармон ўзи раҳбарлик қилаётган корхонанинг мажбуриятлари юзасидан ўзининг бутун мол-мулки билан жавоб беради, жумҳуриятларнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ тортиб олиниши мумкин бўлмаган мол-мулк бундан мустаснодир. Шартномадан келиб чиқадиган мажбуриятларни бажармаганлик ёки тегишли тарзда бажармаганлик учун ҳам у мана шундай тарзда жавобгар бўлади.

7-модда. **Ҳуқуқий шахсни барпо этмай ишбилармонлик фаолияти билан шуғулланувчи фуқароларни давлат рўйхатидан ўтказиш**

Ҳуқуқий шахсни барпо этмай ишбилармонлик фаолияти билан шуғулланувчи фуқароларни давлат рўйхатидан ўтказиш ССР Иттифоқи ва жумҳуриятларнинг қонунларида белгилаб қўйиладиган тартибда амалга оширилади.

8-модда. **Ишбилармоннинг фаолиятини тўхтатиш**

Ишбилармоннинг фаолияти ишбилармонлик ёки суднинг қарорига биноан тўхтатилади.

Ишбилармонлик фаолияти суд томонидан қуйидаги ҳолларда тўхтатилади:

ишбилармоннинг хонавайрон бўлганлиги тан олинганда;

қонун кўп марта ёки қўпол равишда бузилганда;

ишбилармон тақиқлаб қўйилган фаолият ёки махсус рухсатнома (лицензия) олишни талаб қиладиган фаолият билан ана шундай рухсатномасиз шуғулланганда;

экология хавфсизлиги қоидаларини бузганда;

республикаларнинг қонун ҳужжатларида кўзда тутилган бошқа асослар бўлган ҳолларда.

Ушбу моддада белгиланган ҳолларда омилкорлик фаолиятини тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилган суд ССР Иттифоқи ва республикаларнинг қонун ҳужжатларига мувофиқ равишда ишбилармонлик фаолиятини тўхтатиш тартиби ва муддатларини белгилаб беради.

Омилкор вафот этган тақдирда унинг омилкорлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқи ва вазифалари унинг меросхўрларига ўтади.

Битим асосида амалга ошириладиган омилкорлик фаолияти бундай битим муддати тугаганидан сўнг ёки томонлардан бири битимда кўзда тутилган ҳолларда ва тартибда битимни бекор қилиш тўғрисида ариза бергандан сўнг тўхтатилиши мумкин.

9-модда. **Ишбилармонлик фаолиятидан олинадиган фойдадан ва ишбилармоннинг шахсий даромадидан солиқ олиш**

Ҳуқуқий шахс ташкил этилиб, омилкорлик фаолиятини амалга оширишдан олинган фойдадан «Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлардан олинадиган солиқлар тўғрисида»ги СССР Қонунида корхоналарга солиқ солиш учун белгиланган тартибда солиқ олинади. Бундай ҳолларда омилкорнинг шахсий даромадидан «СССР фуқароларидан, хорижий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги СССР Қонунида белгилаб қўйилган тартибда солиқ олинади.

10-модда. **Ишбилармонликни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш**

Давлат ишбилармоннинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларига риоя этилишига кафолат беради, ишбилармонларнинг эркин, ҳалол рақобат қилишлари учун шароит яратади, уларнинг моддий ресурслардан ва буюмлардан, молия, меҳнат ресурсларидан, ахборотлардан ва табиат ресурсларидан фойдаланишларига тенг имкониятни таъминлайди, ана шу ресурслар бозорини монополияга айлантиришга йўл қўймайди.

Давлат ишбилармонлик фаолияти кенг оммалашиши ва унинг самарадорлиги ортиши учун ишбилармонликни бевосита қўллаб-қувватлайдиган шароитларни яратади, жумладан, ахборот, маслаҳат, илмий ва ўқув марказларини, шунингдек, инновация ва суғурта жамғармаларини барпо этади.

11-модда. **Ишбилармонларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш**

Давлат идораси ёки ўзга идора ўз ваколатларига мос келмайдиган ҳужжатни қабул қилиши ёки қонун талаблари натижасида ишбилармоннинг ҳуқуқлари бузилса, у бундай ҳужжатни ҳақиқий эмас, деб топиш тўғрисида ариза билан судга мурожаат қилишга ҳақлидир.

Давлат идоралари ёки ўзга идораларнинг ёхуд ишбилармон ҳуқуқларини бузган мансабдор шахсларнинг кўрсатмаларини бажариш натижасида, шунингдек, бундай идоралар ёки мансабдор шахслар ишбилармонга нисбатан қонунларда кўзда тутилган мажбуриятларни тегишлича амалга оширмаганлиги оқибатида ишбилармонга етказилган зарар, шу жумладан, қўлдан чиқарилган фойда ана шу идоралар томонидан тўланиши керак.

Зарарларни қоплаш тўғрисидаги низоларни суд ҳал қилади.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг Президенти
М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1991 йил 2 апрель.

СССР Олий Кенгашининг қарори

«СССРда фуқароларнинг ишбилармонлиги умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунини кучга киритиш ҳақида

СССР Олий Кенгаши **қарор қилади:**

1. «СССРда фуқароларнинг ишбилармонлиги умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонуни матбуотда эълон қилинган пайтдан бошлаб кучга киритилсин.

2. Мазкур Қонунга зид келмайдиган амалдаги қонун ҳужжатлари ССР Иттифоқи ва республикаларнинг қонунлари «СССРда фуқароларнинг ишбилармонлиги умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштирилгунга қадар қўлланилаверади.

3. Республикалар ўз фаолиятини ҳуқуқий шахсни тузмай амалга ошираётган ишбилармонларни давлат рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисида Қонун қабул қилгунга қадар бундай рўйхатга олиш ишбилармоннинг истиқомат жойидаги халқ депутатлари район, шаҳар, шаҳардаги район Советларининг ижроия комитетлари томонидан СССР Вазирлар Маҳкамаси тасдиқлайдиган вақтинчалик тартибга мувофиқ равишда ҳақ олмай амалга оширилади.

4. СССР Вазирлар Маҳкамаси:

СССР Қонун ҳужжатларини «СССРда фуқароларнинг ишбилармонлиги умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқлаштиришга доир таклифларни СССР Олий Кенгашининг ҳозирги сессияси кўриб чиқиши учун тақдим этсин;

СССР ҳукуматининг қарорлари ва фармойишларини 1991 йил 1 июнга қадар мазкур қонунга мувофиқлаштирсин;

1991 йил 1 июнга қадар СССР вазирликлари ва идоралари мазкур қонунга зид меъёрий ҳужжатларни кўриб чиқиши ва бекор қилишини таъминласин;

1992 йил 1 январигача фуқаролар ишбилармонлик фаолиятини ривожлантиришга кўмаклашишнинг Умумиттифоқ дастурини ишлаб чиқсин, унда, жумладан ишбилармонлик фаолиятининг аҳоли саломатлигини муҳофаза қилишни яхшилашга, экология хавфсизлигини кучайтиришга ва атроф муҳитни муҳофаза қилишга, озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган турларини давлат йўли билан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирларини кўзда тутсин;

СССР Вазирлар Кенгашининг «Кичик корхоналарни барпо этиш ва ривожлантириш чоралари тўғрисида» 1990 йил 8 августда қабул қилинган 790-сонли қарори қандай бажарилаётганлигини 1991 йил 1 июнга қадар таҳлил этиб, шу асосда зарур қарорлар қабул қилсин.

5. «СССРда фуқароларнинг ишбилармонлиги умумий асослари тўғрисида»ги СССР Қонуни кучга киритилган пайтдан бошлаб «Якка тартибда меҳнат фаолияти тўғрисида» 1986 йил 19 ноябрдаги СССР Қонуни (СССР Олий Кенгашининг ахборотномаси, 1986 йил, 47-сон, 964-модда); 1988 йил, 11-сон, 174-модда) ўз кучини йўқотган, деб ҳисоблансин.

«Якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисида»ги СССР Қонуни асосида ўз фаолиятини амалга ошираётган фуқаролар ушбу қарорда кўзда тутилган тартибда 1992 йил 1 январгача муддатда рўйхатдан ўтишлари керак. «Якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисида»ги СССР Қонуни асосида ва шу Қонунда белгиланган тартибда фуқароларга берилган патентлар ва рўйхатга олиш гувоҳномалари 1991 йил давомида ўз кучини сақлаб қолади.

«СССР фуқароларидан, хорижий фуқаролардан ва фуқаролиги бўлмаган шахслардан олинадиган даромад солиғи тўғрисида»ги СССР Қонунига ўзгартиришлар киритилгунга қадар мазкур Қонуннинг 19-моддаси 2-банди, 20 ва 21-моддалари ўз фаолиятини ҳуқуқий шахсни тузмай амалга ошираётган ишбилармонларга нисбатан татбиқ этилсин.

СССР Олий Кенгашининг Раиси
А. ЛУКЬЯНОВ.

Москва, Кремль.
1991 йил 4 апрель.

14 апрель—Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари куни

Осмоннинг «кўз-қулоқлари»

Совет кишилари ҳар йили апрель ойининг иккинчи якшанбасида Мамлакат ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларини байрам билан қутлайдилар. Бу қўшинлар бундай эъзозга бежиз сазовор бўлишмаган. Улар шонли ва жанговар йўлни ниҳоятда машаққат билан босиб ўтдилар. Ўша Фуқаролар урушидан бери осмондан туриб мамлакат маъмурий-сиёсий ҳамда саноат-иқтисодий марказларига, муҳим ҳарбий иншоотлар ва Қуролли Кучларнинг гуруҳларига бериладиган зарбага қарши мудофаанинг воситалари ва усуллари takомиллашиб келмоқда. Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларининг аҳамияти тобора ўсиб бораётганлигини қуйидаги мисолдан ҳам билса бўлади. Агар 1927 йилда ишчи-деҳқон Қизил Армияси штабида биринчи марта ҳаво ҳужумидан мудофаа масалалари билан шуғулланувчи бўлим ташкил этилган бўлса, 1954 йилга келиб Армияда мамлакат ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларининг бош қўмондони — СССР мудофаа вазирининг ўринбосари лавозими таъсис этилди. Ҳозирги пайтда бу қўшинлар таркибида зенит-ракета қўшинлари, қирувчи авиация ва радиотехника қўшинлари бор. Улар энг замонавий қурол-яроғлар ва техника воситалари билан таъминланган.

Мана бу сурат Узоқ Шарқ ҳарбий округидан олинган. Ўлка ҳаво сарҳадларини ҳимоя қилаётган мудофаа учувчилари бўлинмаси касб байрамини жанговар тайёргарликда аъло баҳолар билан кутиб олди. Шу кунларда товушдан тезучар тайёраларда ҳар куни топшириқни бажариш учун парвоз қилаётган ҳарбийларнинг кўпи узоқ йиллик тажрибага эга кишилардир.

Майор В. Карвант қўмондонлик қилаётган эскадрилья учувчилари юксак маҳорат ва кўникмани намойиш этмоқдалар. Улар ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам осмонга кўтарилиб, жанговар отишмаларни бажаришда ва парвозларда бир неча марта энг яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Суратда: майор В. Карвант (чапдан иккинчи) ва у бошлиқ эскадрилья учувчиларидан А. Шибаев, С. Трошчанов ва Ю. Семин.

А. ГАЛУШКО сурати (ТАСС).

ҚИРҚ ҚИРНИ ЗАБТ ЭТИБ...

• *ЗАМОНДОШИМИЗ*

Умрининг салмоқли қисмини қўра-ю яйловда ўтказган кунжолилик чўпон билан учрашганимда, у ўзини Убай чўпон деб таништирди. Тўғри-да, тўлиқ исми Убайдулло бўлса ҳам ҳамқишлоқлари Убай деб чақиришса... У ер-бу ерга аъзо ёки вакил бўлишидан қатъи назар чўпон, деб эъзозлашса...

Чўпон бобо «Октябрь 50 йиллиги» давлат хўжалиги 1-бўлимидаги отарлардан бирига бош. Ўғиллари Салоҳиддин ва Хўжақул унга ёндош. Боқимидаги 500 бош она қўй парвариши маромда. Бу йилги режаси қўйларининг ҳар юз бошидан 105 тадан қўзи олиш. Ёзда жамғарилган мўл ем-хашак билан қиш қаҳрини енгиб бўлишди. Бошқа қўралардан фарқи — бу ерда сув ва электр бор. Бу эса меҳнатга бирнави енгиллик. Учовлашиб, 250 сўм маош олишади. Режани уддалашган йиллари ўртача 3 минг сўм атрофида мукофот пули ҳам тегади. Қўраси қурилганига 25 йил бўлган. Шу касбда 40 йилдан буён меҳнат қиляпти. Оиладаги тўққиз фарзанди эса белига қуввату дилига далда. Қисқача савол-жавобдан шулар аён бўлди.

Ажабо, уч-тўрт жумла ёки беш-олти рақамда унинг меҳнат-заҳматию, турмуш тарзини кўрсатиб бўладими? Қолаверса, нега ушбу рақаму сермазмун жумлалар астарини ағдариб кўришга ёки мағзини чақишга уринмаймиз?

Ахир у қирқ қирчиллама қаҳратонни ва яна шунча жазирамани юзма-юз ўтказган бўлса-да, бирор мурувват кўрмаганидан нолимайди-ку? Куну тун меҳнат қилиб, заҳмат чекиб олаётган 100 сўм маошига ҳам ношукурлик қилмади. Баракасини берсин, деб қўя қолди. Бурноғи йили ҳар юз бош қўйдан 120 тадан қўзи олишганди. Мукофот пули уч мингдан сал ошди. Албатта, бу уч рўзғорга тақсимланса, уларнинг ҳалол меҳнатига яраша ҳақиқий «мукофот пули» келиб чиқади. (Чунки, Салоҳиддин ва Хўжақулнинг ҳам рўзғори бор). Шундай бўлса ҳам ҳақ камлигидан ҳеч кимнинг ёқасидан олгани йўқ.

Қурилганига 25 йил бўлган қўра бор-йўғи бир марта ремонт қилинган, ўшанда ҳам номигагина усти очиб ёпилган, холос, давлат режасини бажариб, ҳеч бўлмаса яқинлатиб келди. Бироқ шароит оғир дея зорланмади. Хўжалик раҳбарлари фақат план тўлғазганида эслашини сир тутди. Ҳатто, ушбу дам югургилаётган раҳбарларнинг «қўли қисқа» чўпонларга мукофотга чиққан машинадан умиди борлигини ҳам айтмади. Чунки, бу хислат унга бутунлай ёт-да!

Емай-едирди, киймай-кийдирди, бир амаллаб тўққиз фарзандни тарбиялаб вояга етказди. Сабр-қаноату тежамкорликни, ишбилармонлигу уддабуронликни ўзига йўлдош билди.

Рости, Убайдулло Хўрозовга ҳам каттароқ минбарлардан нутқ сўзлашга тўғри келган. Қайсидир органларга аъзоликка ҳам таклиф қилинган, аммо у буларни ўзига эп кўрмаган. Бунинг эса сабаби битта. У ҳам бўлса — меҳнат. Ота-боболари айтганини қилди. Ёшлигиданоқ меҳнатнинг этагидан маҳкам тутди. Фарзандларини ҳам шунга ўргатди. Бахтни ҳам, саодатни ҳам ҳалол меҳнатдан деб билди. Қолаверса, таёғим ерда қолмасин, деб жиддий курашди. Бир эмас, икки ўғилни ўзига ворис қилиб тайёрлади. Начора, таёқ ерда қолмадию, ўзи эътиборсиз қолганини сезмай қолди...

Маълумки, бизда юбилей кўп. Улар тантанали нишонланади. Афсуски, бирор чўпоннинг 60 йиллик таваллуд тўйи тантаналигина эмас, балки номигагина ўтказилганини, ҳатто шу муносабат билан район газетасида табрик берилганини кўпчилик эслай олмаса керак. Ахир, бу инсонлар ҳам эл маъмурчилиги йўлида ўша «юбилейи нишонланаётганлар»дан кам заҳмат чекишмаётир-ку? Гўшт тақчил эканлигини сезсак-да, унинг мўл-кўллиги чорвадорга боғлиқлигини эътироф этмаслик ушбу ҳолнинг тасдиғи эмасми? Шунингдек, чорвадор қадри пасаяётганидан чорва маҳсулотлари нархи кўтарилаётганини кўриб-кўрмасликка, билиб-билмасликка олишимиз-чи? Агар ушбу ҳол давом этаверар экан, чўпон боболар ҳадя қиладиган бежирим, чиройли ва арзон сур телпак ўрнига яна ўша қаердандир келтириладиган 400—500 сўмлик телпакка кунимиз қолмайди, дея ким кафолат бера олади? Таажжуб, олдингдан оққан сувнинг қадри йўқ, деганлари шу экан-да!

Айнан Убай бобо сингари қирқ йилдан ошиқ меҳнат қилган чўпонларга бугун нима керак ва қандай муносабат зарур? Аввало, улардан план сўраш ё талаб қилиш эмас, балки бир муддат ҳисоб бермоқ ҳам жоиздир. Иккинчидан, бозор иқтисодиёти шароитида улар маоши-ю, мукофотини қайта кўриб чиқмоқ лозим. Учинчидан, «Меҳнат ветерани» сингари «Ветеран чўпон» унвонини таъсис этишни ва шу йўсин улар пенсияси масаласига назар солиб қўйишни ҳам давр тақозо этяпти. Лоақал шулар амалга кўчса, ёмон бўлмас эди.

Мурувватнинг эрта-кечи бўлмайди. Эъзознинг кароматн эса дилга далда улашади. Қанийди, хўжалик раҳбарлари, Қўшработ районининг, шунингдек, вилоят ҳамда республиканинг ушбу соҳа мутасаддилари улар ҳузурига яна бир бор қадам ранжида қилишса... Шунчаки, ««меҳмон»га ёки «ҳорма-бор бўл»га бўлса ҳам майли. Зеро, ҳиди димоқни қитиқловчи кўкламги ширин «барашка»лар қандай вужудга келишини ҳеч йўққа бир мириқиб томоша қилишса... Негаки, ҳар қачонгидан ҳам ташвиши ортган айни кунларда чўпончўлиқлар заҳматини кузатиш шу қадар «мароқли»-ки...

Айтгандай, Убай бобони топиш анча осон. У ўша гўшаси — қўрасида. Тўл мавсуми ташвишлари билан ўралашиб юргандир. Ҳар замон меҳнатдан ҳориганда уйига ҳам келиб туради. Қучоғига отилиб, мўйловидан тортқилаган невaралари қилиғидан бир зумда ҳордиғи чиқади. Отга минганча яна қайтиб, қадрдон қўраси-ю, ҳузурбахш яйловига жўнайди.

Элу юрт фаровонлиги ва фарзандлар бахти йўлида қирқ қирни забт этган Убай бобога бир оғиз невараларингиз саодати учун ҳам яна шунча қир ошинг, дейиш бизга қарз.

Шуҳрат РЎЗИЕВ,
Қўшработ райони.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши комитетида

11 апрель куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Халқаро ишлар комитетининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Мустақил жумҳуриятлар Иттифоқи тўғрисидаги шартнома муҳокама қилинди. Шартнома юзасидан кўпгина фикр ва таклифлар айтилди, унинг катта сиёсий аҳамияти таъкидланди.

Мажлисда «Ўзбекистон ССР халқаро фаолиятининг асосий қоидалари» лойиҳаси ҳам кўриб чиқилди. Мазкур лойиҳа, шунингдек Иттифоқ шартномаси муҳокамаси чоғида айтилган мулоҳазалар ва таклифларни ҳисобга олиб, ушбу ҳужжатлар устидаги ишни давом эттиришга қарор қилинди.

(ЎзТАГ).

Тошкент трамвайининг 90 йиллиги

11 апрель куни бўлган тантанали йиғилиш Тошкент трамвайининг 90 йиллигига бағишланди. Унда Ўзбекистон пойтахти жамоатчилигининг вакиллари, мамлакатимизнинг элликта шаҳридан келган трамвайчилар, шаҳар электр транспорти корхоналари Бутуниттифоқ уюшмасининг аъзолари қатнашдилар. Байрам меҳмонлари орасида Бельгиянинг трамвайлар ишлаб чиқарадиган ва Бельгия тижорат жамияти ишларининг давомчиси ҳисобланган, аср бошида Тошкентда трамвай йўлларини ётқизишда қатнашган «Бэ эн Бомбарье» фирмасининг раҳбарлари ҳам бор эди.

(ЎзТАГ).

Қадриятларимиз

РЎЗА ҲАЙИТИ

Кейинги йилларда ўлкамиз ҳаётида юз бераётган хайрли ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар қаторидан Ислом динига бўлган илмий ёндашув ҳам ўрин олади. Чунки, Ўрта Осиё халқларининг сўнгги минг йиллик тарихи Ислом дини билан узвий боғлиқ бўлиб, ундаги маънавиятда Ислом ақидалари кенг ўрин эгаллаган ва маданий мероснинг бир қисми бўлиб қолган. Демак, биз Исломни ҳар томонлама ўрганиб бориш билан ўтмиш маданиятимизнинг ҳам маълум қисмини ёритган бўламиз.

Ислом ақидалари ичида халқимиз катта эътибор билан қарайдиганлари ундаги улуғ кунлар бўлиб, улар ҳижрий-қамарий йил ҳисоби асосида ҳисобланади. Биз бир йил ичида мавжуд бўлган Қурбон ҳайит, Рўза ҳайит, Мавлид, Лайлат ул-қадр, Меърож туни каби тушунчаларни биламиз. Айниқса Рўза ва Қурбон ҳайитларини махсус тантанали маросимлар сифатида ўтказамиз.

Исломдаги улуғ кунларни нишонлаганда мусулмонлар учун биринчи ўринда Оллоҳга бўлган эътиқод синови туради. Жумладан, жума намози бир ҳафталик ибодатнинг ўзига хос якуни бўлса, Рамазон ҳайитида бир ойлик рўза хотима топади, Қурбон ҳайитида эса улуғ ибодат — ҳаж маросими ўтади. Бу тушунчалар ўз-ўзидан пайдо бўлган эмас, балки ижтимоий тараққиёт билан боғлиқ маълум тарихий босқичларда юзага келгандир.

Ушбу мақолада биз қисман Рўза ҳайит ҳақида тўхталиб ўтмоқчимиз. Рўза форсча «рўз» — кун сўзидан олинган. Рўза ҳайитини яна «Ўраза байрами», «Рамазон ҳайити» («Рамазон» — ҳижрий-қамарий календардаги 9-ойнинг номи), «Ийд ал-фитр» (арабча «фитр» — рўзани очиш) ҳам дейишади.

Аслида Қурбон ҳайит катта ҳайит бўлса-да, лекин Ўзбекистонда Рўза ҳайтини «Катта ҳайит» ва аксинча Қурбон ҳайитини «Кичик ҳайит» деб аташади. Рўза ҳайит, табиийки рамазон ойи билан боғлиқ.

Рамазон ойини араблар яна «Шаҳр ас-савм» (савм — рўза ёки ўзини тиймоқ) ҳам дейдилар ва Ислом ақидасига мувофиқ ўттиз кун давомида кундузи тонг саҳардан то қуёш ботгунга қадар мусулмонлар емак ва ичмакдан ҳамда кайф берувчи нарсалардан ўзини тиймоғи лозим.

Рўза мусулмончиликнинг асосий шартларидан биридир. Бу ҳақда Қуръони Каримнинг Бақара сурасида «Эй, мўминлар! Сизлардан илгарига рўза буюрилганидек, сизларга ҳам маълум кунлар рўза тутмоқлик буюрилади» — дейилган (182, 183-оятлар). Рўза мусулмонлар учун Оллоҳга бўлган ишончни мустаҳкамлаш синови, инсон иродасини тоблайдиган, нафсни чеклайдиган восита.

Мусулмонлар рамазон ойида одатдагидан кўп Оллоҳ йўлига ҳайр-эҳсонлар қиладилар (жумладан ифторлик қилиш), аждодлар руҳига Қуръони Каримни ўқиб ёки — ўқитиб бағишлайдилар (хатми Қуръон), тутилган рўза учун садақа қилиш (рўза фитри) кабилар.

Демак, рамазон ойи мусулмонлар наздида улуғ ой бўлганлиги сабабли унинг тугаши ҳам катта ҳайит маросими билан нишонланади ва ҳижрий солномадаги рамазон ойидан кейин келадиган Шаввол ойининг биринчи кунида ўтказилади. Абу Райҳон Беруний ўзининг машҳур «Қадимий халқлардан қолган ёдгорликлар» асарида бу ҳақда яна шундай ёзади: «Шаввол. Бу ойнинг биринчи куни рўзадан чиқиш ҳайити, бу «раҳмат куни» ҳам деб аталади. Шу куни худо ваҳий олиб бориш учун Жабраилни танлади ва асаларига ваҳий юбориб, унга асал ишлашни илҳом қилди».

Ҳайит кунининг ўзига хос удумлари, одатлари бор ва улардан бир қисми ҳайит номози ўқилишигача бажарилади. Бунда мусулмонлар эрталаб туриб, ювиниб (чўмилиб) баданларини тоза қиладилар ва янги ёки тоза-озода кийимлар кийиб, ўзларига хушбўй нарсалар сепадилар, сўнгра ширинликлар билан чой ичадилар.

Рўза ҳайити кунида қоида бўйича мусулмонлар учун қуёш чиққандан сўнг то тушгача икки ракаат намоз ўқимоқлик зарурдир. (вожиб) ва бу намоз одатда жамоа бўлиб намозгоҳларда (кенг жой) ёки масжидларда ўқилади.

Ҳайит кунларида марҳумлар руҳини хотирлаб дастурхон ёзиб қўйиш, бир йил ичида бирор кишиси марҳум бўлган хонадонга бориб дуо-фотиҳа ўқиш, яқин кишиларга (одатда кексаларга) совға, яъни ҳайитлик бериш маҳаллий урф-одатлар ҳисобланади. Аммо ҳамма мусулмонлар учун айнан бир хил удумлар хос эмас. Бундай удумлар ҳар жойда ҳар хил, ўша жой расм-русумлари билан боғлиқ ҳолда пайдо бўлган.

Ҳайит куни Ўрта Осиёда намозгоҳлар катта сайл даргоҳи бўлган ва шу сабабдан Намозгоҳ деган жой номлари ҳам шаклланган. Намозгоҳларда катта савдо ташкил қилиниб, унда турли ширинликлар, айниқса, болалар учун совға-саломлар харид қилганлар.

Умуман олганда, ҳайит кунини хурсандчилик, яқинлар, дўстлар, қарияларни бориб кўриш билан ўтказган маъқул. Қиз болалар эса янги келинларни кўрадилар. Хорижий мусулмон мамлакатларида Рўза ҳайит расмий дам олиш кунидир.

Омонулло БУРИЕВ,
ЎзССР ФА Шарқшунослик институтининг илмий ходими, тарих фанлари номзоди.

ҲАМЮРТЛАРИМИЗ ҚАНДАЙ ХИЗМАТ ҚИЛИШМОҚДА?

Свердлов области ҳарбий қисми командирларининг таклифига биноан, хизмат қилаётган ўзбекистонлик йигитларнинг ҳолидан хабар олиш учун бир группа қашқадарёликлар у ерда бўлдилар. Делегация аъзолари — давлат хўжаликлари партия қўмиталари котиблари, область партия ва районлар комсомол қўмиталари вакиллари, муаллимлар, журналистлар ҳам ҳарбий қисмда ҳамюртларимиз билан учрашувлар ўтказишди.

Меҳмонлар ош, шашлик, тандир кабоб, сомса ва бошқа миллий таомлар тайёрлашиб ҳарбийларга тортиқ этишди. Айниқса, она юртидан мозорбости қилиб олиб борилган мевалар кўпчиликни кўзини қувонтирди. Бадиий ҳаваскорлар миллий куй ва қўшиқлар, рақслар ижро этдилар.

Суратда: Қамаши район «Қорабоғ» давлат хўжалигининг партия қўмитаси котиби Чоршанба Эшматов бир группа жангчилар билан суҳбатлашмоқда.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

САХОВАТ

Ислом динига эътиқод қилувчи мусулмонлар кўп асрлардан буён нишонлаб келаётган Рамазон ҳайити арафасида ҳаётда чор-ночор турмуш кечираётган ёки хаста, турмушда қўли калта бўлиб қолган кишиларни, етим-есир болаларни йўқлашдек инсоний фазилатларни юксак туйғу билан адо этадилар.

Куни кеча Тошкент шаҳридаги барча маҳаллаларнинг вакиллари Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармасига таклиф этилдилар. Улар бу ерда ночор кишиларга ҳиммат билан улашиладиган ноз-неъматларни тарқатиш маросимининг гувоҳи бўлдилар.

Бунда бошқарма раиси СССР халқ депутати, муфти Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф ва Тошкент шаҳар маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси, тарих фанлари доктори Қодир Фозилхўжаев гапирдилар.

Шундай қилиб Саудия Арабистони фуқароси Иброҳим ибн Абдулазиз Рамазон ҳайити арафасида Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонларига қизғин биродарлик саломини йўллаш билан бирга саховат тариқасида 30 минг сўм миқдорда пул ҳадя этган эди. Бунга 20 тонна ун, 10 тонна гуруч харид қилинди. Бу хайрли ишни амалга оширишда Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ҳам яқиндан амалий ёрдам кўрсатди.

Кўпчиликни мамнун этадиган ибратли тадбирда озиқ-овқат неъматлари Тошкентдаги Аброр Ҳидоятов, Акмал Икромов, Ҳувайдо, Маннон Уйғур, Дўмбиробод, 16-маҳаллаларнинг аҳолисига тантанали топширилди. Шундай қилиб айём арафасида мингдан зиёд муҳтож хонадонларга ҳиммат қилинган ноз-неъматлар етиб борадиган бўлди. Бундай совғаларни бажонидил қабул қилиб олган мутасаддилардан бири, Октябрь районидаги «Наврўз» маҳалласининг раиси Олим ака Ортиқов билан суҳбатлашдик.

— Бундай қутлуғ кунлар арафасида мусулмонлар бир-бирларини ҳурмат қилишлари олий фазилатдир. Саудия Арабистонидан олинган совға айни муддао бўлди. Чунки у айни пайтда турмушимизда кечаётган иқтисодий қийинчиликларни озгина бўлса ҳам енгиб ўтишда мадад бўлади, деб ўйлайман. Биз маҳалла аҳли билан фикрлашиб ана шу совғаларни муҳтож кишиларга тарқатишга аҳд қилдик.

— Сизнинг маҳаллангиз аҳолиси бу борада қандай ишларни амалга оширади!

— Масалан, Бахмал кўчасида Ҳафиз ота Охунов деган киши яшайдилар. У киши ҳозир 103 ёшга кирдилар. Чиндан ҳам табаррук инсон. Узоқ йиллар мобайнида мактабларда ўқитувчи бўлиб меҳнат қилганлар. Тақдир тақозосини кўрингки, шу пайтга келиб, у кишининг атрофида бирорта ҳам меҳрибон, яқин туғишганлари ёки фарзандлари қолмаган. Маҳалла аҳли у зотнинг иссиқ-совуғидан ҳар куни хабар олиб туради. Бу неъматнинг бир қисмидан у кишига ҳам лаззатли таомлар тайёрлаб берамиз. Шунингдек, ана шу кўчада 101 ёшли Махсум ота ҳам истиқомат қилади. У отахон ҳам ёрдам олишга муҳтож. Ўйлайманки, биз бу икки табаррук инсонни мамнун этиб, уларнинг дуосини олиш ҳаракатидамиз.

Бундан ташқари маҳалламизда Машкура Тўлаганова ва Марҳамат Мавлонова деган Қаҳрамон оналар ҳам истиқомат қилишади. Уларнинг хонадонлари катта, жўжабирдек жон. Рўзғорида ҳамма нарса ҳам бадастир эмас. Бу хонадонлар ҳам ҳимматдан баҳраманд бўладилар. Биз машаққат билан кун кечираётган ночор кишиларни қўллаб-қувватласак, уларга мадад қўлимизни узатсак, инсоний бурчимизни адо эта олган бўламиз.

* * *

Шарқ халқларининг қадимий байрами Наврўз куни «Зангори экран» орқали узлуксиз кўрсатилган телевизион марафонда жуда кўп жамоалар ва оддий кишилар меҳр-мурувватдан баҳраманд бўлишган эди. Бу борада республика меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси ҳам фаол қатнашди. Бу муассаса пойтахтимиздаги Учтепа, «Янги ҳаёт», Каллахона маҳаллаларининг муҳтож оилаларига иқтисодий ёрдам кўрсатди. Бундан ташқари республика кўзи ожизлар ва кар-соқовлар жамиятларининг аъзоларидан яна 250 кишига 45 минг сўм атрофида моддий ёрдам кўрсатилди. Уларга кийим-кечаклар ва 50 сўмдан пул хайрия этилди. Шу кунларда Ҳамза районидаги 30-болалар уйида тарбияланувчи 100 та болага 5 минг сўмлик кийим-кечак тарқатиш тадбири амалга оширилмоқда.

А. ПЎЛАТОВ.

«ОЙНАИ ЖАҲОН»ДА КЎРИНГ

15—21 апрель

ҲАР КУНИ БИР ПАЙТДА

● **18.00 да** Ўзбекистон телевидениесининг «ЯНГИЛИКЛАР» кўрсатуви (ЎзТВ).

● **19.30 да** рус тилида «АХБОРОТ» программаси (ЎзТВ-I).

● **22.00 да** ўзбек тилида «АХБОРОТ» программаси (ЎзТВ-I).

● **6.00 да** Марказий телевидениенинг «ТОНГ» мусиқий ахбороти (МТ-I орқали, шанба ва якшанбадан ташқари).

● **20.30 да** барча программалар орқали Марказий телевидениенинг «ВРЕМЯ» программаси.

● **11.30 да** ТСН — Янгиликлар телевизион хизмати хабарлари (шанба ва якшанба кунларидан ташқари), **14.30 да** — ҳар куни (МТ-I).

● **8.00 да Эрталабки бадантарбия** (МТ-II орқали, якшанбадан ташқари, якшанба куни — **Зарядкага сафланинг!**).

● **19.30 да Хайрли тун, кичкинтойлар!** (МТ-II).

Профилактика муносабати билан душанба, 15 апрель куни МТ-I кўрсатувлари соат 14.30, МТ-II кўрсатувлари соат 16.30 дан бошлаб олиб кўрсатилади.

15, душанба

● **ЎзТВ-I**

18.05 Мультфильм. 18.15 «Ёшлик оқшоми». 19.00 «Фармон ва ижро». 19.45 «Хотира». Мунаввар Қори Абдурашидов. 21.15 Ўзбек куйларидан концерт. 22.20 «Деҳқонларнинг долзарб вазифалари». 22.30 «Ой бориб, омон қайт». Бадиий фильм.

● **ЎзТВ-II**

19.00 «Ассалому алайкум». 20.00 «Спринт». 20.15 «Кулоллар». Телефильм. 21.15 «Суҳбатга таклиф этамиз. Бевосита мулоқот. 22.15 Македония телевидениесининг кўрсатувлари. 22.45 «Павел Луспекаев». Фильм-портрет.

● **МТ-I**

14.45 «Айрилиқдан олдинги учрашув». Бадиий фильм. 16.05 Болалар соати. 17.05 «Япония янги аср бўсағасида». Телефильм премьераси. 18.05 ТСН. 18.15 Бозор қонунларига биноан. 19.00 «Мулоқот». Иқтисодий шарҳ. 19.15 «Зурбаганга қайтиш». Бадиий фильм. 21.15 Футбол шарҳи. 21.45 «Собиқ капитан ҳаётидан икки кун». Телеспектакль. 23.00 «Меридиан». Халқаро янгиликлар. 23.20 Дирижёр М. Менухин туғилган куннинг 75 йиллигига бағишланган кўрсатув. 00.20 «Азизим Эдисон». Бадиий фильм. 02.05 Фильм-балет.

● **МТ-II**

16.30 Илмий-оммабоп фильм. 17.00 Мультфильм. 17.10 «Мастер Михаил Булгаков». 1-қисм. 18.20 «Телевизион мусиқий абонемент». 19.25 Коллаж. 19.45 «Космонавтика кубоги» учун халқаро мусобақалар. 21.15 «Бахт мамлакати ёки мовий қушни қувлаб». Бадиий фильм. 23.00 «Шахсий масалалар бўйича қабул куни».

16, сешанба

● **ЎзТВ-I**

8.00 Телефильм. 8.30 «Қувноқ камалак». 9.00 «Соҳил». Бадиий фильм, 1-серия. 10.05 Баскетбол бўйича СССР чемпионати. 10.45 «Анъана ва маросимлар». 11.35 «Муҳофаза». 12.05 «Улуғбек хазинаси». Видеофильм. 1-қисм. 18.05 Мультфильм. 18.15 Болалар учун концерт. 18.45 «Куйла, дуторим». 19.10 «Халқаро ҳаёт». 19.50 «Мулоҳаза». 21.15 «Мерос». 21.55 «Спортлото». 22.20 «Автомобилдан сақланинг». Бадиий фильм.

● **ЎзТВ-II**

19.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.00 «Лаҳза». Хабарлар. 20.10 Македония телевидениесининг программаси. 21.15 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Учрашув».

● **МТ-I**

8.30 Долзарб репортаж. 8.50 Мультфильмлар. 9.15 «Зурбаганга қайтиш». Бадиий фильм. 10.30 Болалар соати 11.45 «Собиқ капитан ҳаётидан икки кун». Телеспектакль. 14.45 «Одамлар ва дельфинлар». Бадиий фильм, 1-фильм. 15.50 «Қизиқувчилар олами». 16.05 «Мусиқий хазина». 17.00 «Чемпионлар билан биргаликда». 17.15 Болалар мусиқий клуби. 18.00 ТСН. 18.15 «Дунё халқларининг ижоди». 19.00 Ленин ҳақида суҳбат. 19.45 Киноконцерт. 21.15 «ВИД» таништиради. «Мўъжизалар майдони». 22.00 «Сўз». Адабий-бадиий кўрсатув. 23.45 «Меридиан». Халқаро янгиликлар. 00.05 Эстрада концерти. 00.35 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм, 1-серия. 01.40 «Автопортрет».

● **МТ-II**

8.15 ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ

12.00 «Бахт мамлакати ёки мовий қушни қувлаб». Бадиий фильм. 13.40 Ритмик гимнастика. 14.10 Илмий-оммабоп фильм. 14.30 «Телевизион мусиқий абонемент. 16.30 «Кўрсатув эфирга чиққач...». 16.50 «Экранда «01» хизмати». 17.20 «Мастер Михаил Булгаков». 2-қисм. 18.10 Телефильм. 21.15 СССР Олий Кенгашининг сессиясида. 22.15 «Физиклар». Бадиий фильм.

17, чоршанба

● **ЎзТВ-I**

8.00 Кинопрограмма. 9.00 «Соҳил». Бадиий фильм, 2-серия. 10.10 «Ёнғиндан сақланинг!». 10.40 Телефильм. 11.10 «Улуғбек хазинаси». Видеофильм, 2-қисм. 12.10 «Янги Иттифоқ шартномаси лойиҳаси: фикр ва мулоҳазалар». 12.40 «Иқбол». 18.00 Янгиликлар. 18.05 Мультфильмлар. 18.25 «Бизга мактуб йўллабсиз». 18.55 Тижорат хабарлари. 19.00 «Ҳуқуқ ҳаётимизда». 19.45 «Навоий гулшани». 21.15 Дутор ва танбур тароналари. 22.20 «Деҳқонларнинг долзарб вазифалари». 22.30 «Кино ва томошабин».

● **ЎзТВ-II**

19.00 Ҳужжатли фильм. 19.15 «Миришкорлар». 20.00 «Пульс». Хабарлар. 20.10 «Шаҳримиз муаммолари». 21.15 «Ўтмиш ва бугун». 21.45 Македония телевидениесининг программаси. 22.25 «Феълимиз тўғри келмади». Бадиий фильм.

● **МТ-I**

8.30 Ишчан чопар. 8.45 «Сўз». Адабий-бадиий кўрсатув. 10.30 «Чемпионлар билан биргаликда». 10.45 «Болалар мусиқий клуби». 11.45 «Қайтиш». 14.45 «Одамлар ва дельфинлар». Бадиий фильм, 2-фильм. 16.05 «Қизиқувчилар олами». 16.20 Ҳужжатли фильм. 16.50 Болалар соати. 17.50 Ҳужжатли фильм. 18.30 ТСН. 18.45 «Қум қаср». Бадиий фильм. 21.15 СССР халқ артисти Ирина Архипова куйлайди. 21.55 Футбол. Венгрия — СССР. 23.50 Мусиқий дискотека. 01.05 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм, 2-серия.

● **МТ-II**

8.15 ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ.

12.05 «Физиклар». Бадиий фильм. 13.40 Молдова фольклор жамоаларининг чиқиши. 14.15 Телефильм. 16.30 «Калинка» ансамблининг чиқиши. 16.45 «Ҳаммамизга хос муаммолар». 17.15 Рязань Давлат рус халқ хорининг концерти. 17.30 Долзарб интервью. 17.55 Россиянинг парламент хабарномаси. 18.10 Композитор Г. Пономаренконинг Союзлар уйининг Колонна залида муаллифлик кечаси. 21.15 СССР Олий Кенгашининг сессиясида. 22.15 «Ануш момо». Бадиий фильм.

18, пайшанба

● **ЎзТВ-I**

8.00 Телефильм. 8.25 «Дарё орти, олис қишлоқда». Бадиий фильм. 9.40 «Изланиш». 10.20 «Улуғбек хазинаси». Видеофильм, 3-қисм. 11.25 Концерт. 18.05 Мультфильмлар. 18.25 «Чорвадор». 18.55 «Алифбо сабоқлари». 19.45 Ўзбекистон ИИВ матбуот маркази хабар қилади. 19.55 «Созимда севги васфи». 21.15 «Зарблар ва рақслар». 22.20 «Оила».

● **ЎзТВ-II**

19.00, 21.15 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Бу оқшомда». 22.15 Македония телевидениесининг программаси.

● **МТ-I**

8.30 ИИВ маълумотларига кўра... 8.50 Мультфильм. 9.25 «Янги Шаҳризода». Бадиий фильм, 1-серия. 10.30 Болалар соати. 11.45 Футбол. Венгрия — СССР. 14.45 «Одамлар ва дельфинлар». Бадиий фильм, 3-фильм, 1-қисм. 15.45 «Қизиқувчилар олами». 16.00 Мультфильм. 16.30 Телефильм. 18.00 ТСН. 18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 19.00 Концерт. 19.25 «Янги Шаҳризода». Бадиий фильм. 1-серия. 21.15 ИИВ маълумотларига кўра... 21.30 Фестиваллар... Танловлар... Концертлар... 22.25 «Пи белгиси билан». Танаффус пайтида (23.25) — «Меридиан». Халқаро янгиликлар. 00.15 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм, 3-серия. 01.20 «Даврани кенгроқ олинг».

● **МТ-II**

8.15 ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ.

12.05 Ритмик гимнастика. 12.35 «Ануш момо». Бадиий фильм. 13.45 Композитор Г. Пономаренконинг Союзлар уйининг Колонна залида муаллифлик кечаси. 16.30 «Мўъжизасиз мўъжизалар». 17.15 «Учинчи табақа». 17.45 Ритмик гимнастика. 18.15 «Волочовники» фольклор ансамбли. 18.30 Коллаж. 18.35 Ҳужжатли фильм. 19.45 Бадминтон. 21.15 СССР Олий Кенгашининг сессиясида. 22.15 «Бизни кечиринг». Бадиий фильм. 23.30 Фрстайл. Жаҳон кубоги. Финал.

19, жума

● **ЎзТВ-I**

8.00 Телефильмлар. 8.30 «Ошиқ бўёқчи ҳақида эртак». Бадиий фильм. 9.50 «Камолот сари». 10.30 Телефильм. 11.05 «Араб тили». 11.35 «Улуғбек хазинаси». Видеофильм, 4-қисм. 12.45 «Замандас». 17.55 Янгиликлар. 18.00 Мультфильм. 18.10 «Қувноқлар даврасида». 18.55 Москва. В. И. Ленин туғилган куннинг 121 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш. 20.45 Концерт. 21.20 «Маърифатнома». 22.20 «Деҳқонларнинг долзарб вазифалари». 22.30 «Тоғларда қолди менинг қалбим». Бадиий фильм.

● **ЎзТВ-II**

19.00 «Кинокўзгуда ҳаёт». 19.50 «Пульс». Хабарлар. 20.45 «Моржлар». Телефильм. 21.05 «Милиция олий мактабининг бир куни». 21.35 Ўзбекистон классик балет кечаси.

● **МТ-I**

8.30 Инновация. Маркетинг. Натижа. 8.50 Мультфильм. 9.20 Телефильм. 9.40 «Янги Шаҳризода». Бадиий фильм. 2-серия. 10.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар». 11.45 Фестиваллар... Танловлар... Концертлар... 12.40 Ҳужжатли фильм. 14.45 «Одамлар ва дельфинлар». Бадиий фильм, 3-фильм, 2-қисм. 15.50 «Онам, дадам ва мен». 16.20 Ҳужжатли-публицистик фильм. 17.55 «Янги Шаҳризода». Бадиий фильм, 2-серия. 18.55 В. И. Ленин туғилган куннинг 121 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш. 23.00 «ВИД» таништиради. 02.00 «Меридиан». Халқаро янгиликлар. 02.20 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм, 4-серия. 03.35 «Рус мўъжизаси — Гжель».

● **МТ-II**

8.15 ЎҚУВ КЎРСАТУВЛАРИ.

12.10 «Бизни кечиринг». Бадиий фильм. 13.25 Фристайл. Жаҳон кубоги. Финал. 14.10 Ҳужжатли фильм. 16.30 Россиянинг ҳужжатли экрани. 17.45 Хоккей. Жаҳон чемпионати. ЧСФР — Финляндия. 2 ва 3-давралар. 19.45 Россиянинг парламент хабарномаси. 20.00 «Время». 20.45 Спорт ҳамма учун. 21.00 Хоккей. Жаҳон чемпионати. СССР — Швейцария. 23.30 «Милтиқли киши». Бадиий фильм.

20, шанба

● **ЎзТВ-I**

8.00 «Ассалому алайкум». 9.00 «Менинг отим Хўжа». Бадиий фильм. 10.30 «Саломат бўлинг!». 10.50 Ҳужжатли фильм. 11.00 «Улуғбек хазинаси». Видеофильм, 5-қисм. 12.00 «Оналар мактаби». 12.30 Инглиз тили. 13.00 «Олмахон Ҳайитова куйлайди». Фильм-концерт. 13.40 «Чорраҳа». 14.10 «Йигитлар беллашганда». 14.55 «Элга хизмат: талаб ва таклиф». 15.25 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Бизнинг уй». Видеофильм. 16.40 Ҳужжатли фильм. 17.25 «Тараққиёт йўлидан». 18.00 Мультфильмлар. 18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар». 19.00 Ўзбек тилини ўрганамиз. 19.50 Концерт. 20.15 «Оқшом эртаклари». 21.15 «Мусиқа жавони». 22.00 «Ҳафтанома». 23.00 «Ассалом, Наврўз!». Видеофильм.

● **ЎзТВ-II**

9.00 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● **МТ-I**

6.00 Халқ куйлари. 6.15 Мультфильм. 6.45 Спорт ҳамма учун. 7.00 Ритмик гимнастика 7.30 Тонгги дам олиш программаси. 8.00 «Здоровье». 8.30 «Тинмай нур сочавер...!» 1 ва 2-фильмлар. 10.45 ТСН 11.00 «Тонг юлдузи». 12.00 «Ер — она масканимиз». 12.05 «Атом энергетикаси». хавф-хатар даражаси». 13.35 Баянчи-аккордеончиларнинг Москвадаги I халқаро танлови. 14.45 Мулоқот-анжуман. 15.15 Михаил Муромов. «Қўшиқдан қўшиққа». 15.50 Болалар театрлари халқаро фестивали. 16.50 Шеърият лаҳзалари. 16.55 Телефильм. 17.30 «Халқаро панорама». 18.15 Концерт. 18.35 «Фидойилар». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 21.15 «Ёқмаса, ўчириб қўйинг». Ҳажвий дам олиш кўрсатуви. 22.30 Ҳужжатли-мусиқий фильм. 24.00 Фильм-концерт. 00.30 «Учрашув жойини ўзгартириш мумкин эмас». Бадиий фильм, 5-серия.

● **МТ-II**

7.30 Эрталабки бадантарбия. 7.50 Мультфильм. 8.00 «Саёҳатчилар клуби. 9.30 «Абу Али ибн Сино». Бадиий фильм. 11.00 «Ҳамдўстлик» видеоканали.

14.30 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ.

17.50 Хоккей. Жаҳон чемпионати. 19.45 «Мусиқий башорат». 21.15 Хоккей. Жаҳон чемпионати. 23.30 Футбол. СССР чемпионати.

21, якшанба

● **ЎзТВ-I**

8.00 «Ҳафтанома». 9.00 Спорт кўрсатувлари. 10.30 «Аҳмад қаерда?». Бадиий фильм. 12.00 «Алифбо сабоқлари». 12.35 «Истиқбол». 13.20 «Қўшиқ бизга ҳамиша ҳамроҳ». 14.20 «Бу телба дунё». Спектакль. 15.45 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Ягона оилада». 16.45 «Илғор тажриба мактаби». 18.00 Мультфильмлар 18.15 «Кичкинтой» кўрастуви. 19.00 «Мактаб ўқувчилари формаси». 19.45 «Оламга саёҳат». 21.15 Якшанба оқшомида». 22.20 Саҳна табассуми». 23.20 «Ёш аёл учун эркак». Бадиий фильм.

● **ЎзТВ-II**

9.00 ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● **МТ-I**

7.30 ТСН. 7.45 Ритмик гимнастика. 8.15 «Спортлото». 8.30 «Эрта саҳарлаб». 9.30 «Ватан хизматида». 10.30 Тонгги дам олиш кўрсатуви. 11.00 «Саёҳатчилар клуби». 12.20 «Мусиқий киоска». 14.00 «Веди». 14.45 «Янги авлод танлайди». 16.00 Якшанба концерти. 17.40 «Уолт Дисней таништиради...». 18.30 Мультфильм. 18.45 «Тарзан, маймун-одам». Бадиий фильм. 21.15 «Брейн ринг». 21.50 Телевизион танишув. Сергей Михалков. 23.10 «Европа плюс». 00.10 «...Ҳаммаси шанбадан бошланган». Бадиий фильм. 01.15 Ксения Георгиади куйлайди

● **МТ-II**

7.45 Концерт. 8.35 Телефильм. 8.50 Ёш модельерларнинг Бутуниттифоқ танлови. 9.50 «Биз яшаётган олам». 10.45 Илмий-оммабоп фильм. 12.00 «Бегона ҳодиса». Бадиий фильм.

13.15 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

16.45 Баскетбол бўйича АҚШ чемпионати. 17.45 «Планета». Халқаро программа. 18.45 «Сиз бунга қодирсиз». 19.15 Россиянинг парламент хабарномаси. 19.45 Енгил атлетика. 21.15 Футбол. СССР чемпионати. «Шахтёр» — МАСК. 22.55 Муаллифлик телевидениеси.

СПОРТ

ФУТБОЛ:

ПЕШҚАДАМЛАР АНИҚЛАНМОҚДА

● ИККИНЧИ лиганинг шарқий минтақасида куч синашаётган жамоалар мамлакат чемпионатининг иккинчи тур ўйинларини ўтказишди. Ўзбекистон командалари иштирокидаги ўйинлар қуйидагича ўтди: «Косонсойчи» — «Звезда» — 2:0, «Автомобилист» — «Кузбасс» — 1:2, «Сўғдиёна» — «Динамо» — 1:1, «Сурхон» — «Сахалин» — 1:0, «Нурафшон» — «Амур» — 2:0. Ҳозир «Косонсойчи», «Химик», «Олға», «Копетдоғ» жамоалари тўрттадан очко билан олдинда боришмоқда.

КУРАШ:

БУХОРОЧА БЕЛЛАШГАНЛАР

● КОСОНДА миллий курашнинг бухороча усули бўйича Ўзбекистон чемпионати ўтказилди. Мусобақада жумҳуриятнинг 6 вилоятидан тўпланган полвонлар ўзаро беллашдилар. Баҳсга пухта ҳозирлик кўрган қашқадарёлик курашчилар команда ҳисобида биринчи ўринни эгаллашди. Бухоро ва Хоразм жамоалари иккинчи ва учинчи ўринларни олдилар. Шахсий ҳисобда қашқадарёлик Мақсудов, бухоролик Мавлонов, самарқандлик Худойбердиев, Қорақалпоғистондан Ўтемуродов ва бошқалар ғолиблик супасига кўтарилишди.

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБУТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-15, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-44-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб — 32-54-29; фельетонлар — 32-54-27; безатиш — 32-57-22. ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12, Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-09.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583. Буюртма № 5207.

№ 71. ● Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000 Тошкент ГСП. Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ● 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12